

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ШУМАРСТВА

Шуме Републике Српске

а . д . СОКОЛАЦ

**ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2016.
ГОДИНУ**

СОКОЛАЦ, децембар 2015. године

Садржај

I УВОД.....	3
II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСЛОВАЊА У 2015. ГОДИНИ.....	6
1. УРЕЂИВАЊЕ ШУМА.....	6
2. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКО-УЗГОЈНИ РАДОВИ	7
3. ЗАШТИТА ШУМА	7
4. ИСКОРИШЋАВАЊЕ ШУМА	8
5. ИНВЕСТИЦИОНА УЛАГАЊА	9
6. ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ И МЈЕРЕ ФИНАНСИЈСКЕ КОНСОЛИДАЦИЈЕ	9
7. ЦЕРТИФИКАЦИЈА ШУМА	9
III САДАШЊЕ СТАЊЕ ШУМАРСТВА.....	11
IV ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2016. ГОДИНУ	13
A. ЗАЈЕДНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ПРОИЗВОДНО-.....	13
-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2016. ГОДИНУ	13
B. ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН.....	24
1. СЈЕМЕНСКО-РАСАДНИЧКА ПРОИЗВОДЊА И ШУМСКО-УЗГОЈНИ РАДОВИ.....	24
2. ЗАШТИТА ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА	28
3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената	31
4. План реализације шумских дрвних сортимената.....	35
5. План укупне реализације.....	37
6. Остали производи шумарства	37
7. План пословања Центра за газдовање кршом	38
8. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра.....	39
9. План радне снаге.....	39
10. План образовања и стручног усавршавања.....	40
11. План сертификације шума.....	40
12. План формирања и расподеле укупног прихода.....	41
13. План расхода	42
14. План инвестиционих улагања.....	44
ЗАКЉУЧЦИ:.....	46

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД

Табела 1.1. План потребних сјемена за сјетву у расадницима.....	1
Табела 1.2. План производње садног материјала.....	1
Табела 1.3. План шумскоузгојних радова.....	4
Табела 2. План заштите шума.....	9
Табела 3.1. План сјече по категоријама шума.....	10
Табела 3.2. Планирани обим сјеча /ЕТАТ/.....	48
Табела 3.5. Планирана сјеча по подручјима општина.....	52
Табела 4.1. Динамика сјече.....	57
Табела 4.2. Динамика привлачења.....	58
Табела 4.3. Динамика отпреме.....	59
Табела 5. План реализације шумских дрвних сортимената.....	60
Табела 5.2. План сортиментне реализације из редовних и ванредних сјеча.....	65
Табела 6. План укупне реализације.....	79
Табела 8. Формирање и расподјела укупног прихода.....	80
Табела 8.1 План расхода.....	81
Табела 8.2 План прихода и расхода /Биланс успјеха/.....	83
Табела 9. План инвестиционих улагања.....	86
Табела 7. План радне снаге.....	116
Табела 10. План образовања и стручног усавршавања.....	118
Табела 3.3 План сјечиве дрвне масе по одјелима.....	119

I УВОД

Шумарство постоји од када човјек покушава да шуму искористи за задовољење својих потреба. Под шумарством се могу назвати све човјекове активности чији је циљ одрживо коришћење шумских еколошких система и располагање тим добрима у складу са потребама човјека, при чему се шумским системима мора газдовати да задовоље све потребе. Шумарство се односи и на све економске, еколошке, социјалне и друштвене категорије коришћења. Човјек, дакле, путем шумарства свјесно интервенише у природи и утиче на развој шумских еколошких система, како би себи обезбједио одређену добит. У периоду развоја људске заједнице, све до почетка интензивније индустријализације, шума је било у изобиљу. Човјек им није придавао посебан значај, а није довољно схватао њихову улогу и утицај на стабилност и других еколошких система. Шума је сматрана вјечном и неуништивом, као што се мислило и за ваздух, воду, земљиште и друга природна добра. Садашња сазнања су дијаметрално супротна и на очување шуме се гледа као на очување простора за опстанак људске популације. Тако се питањима газдовања шумским ресурсима посвећује глобална пажња која има за циљ да оно буде трајно, тј. да се мјерама газдовања одржава или повећава заштитни капацитет шуме.

С обзиром на бројне користи и функције шума као што су производне, заштитне и социјалне, шума је постала објекат за вишенамјенско коришћење. За успјешно коришћење потенцијала шумских екосистема потребно је обезбједити уравнотежено управљање истим. Кориштење потенцијала шумског екосистема Републике Српске треба да се врши у складу са два основна параметра, еколошким и економским, који у овом случају треба да буду комплементарни.

Одрживо управљање природним вриједностима, очување природне равнотеже, разноврсности и повећање квалитета животне средине императив је савременог друштва. Вриједности ових простора су природна богатства, а међу њима шума заузима централно мјесто. У данашње вријеме, као стратешки циљ апострофира се очување, заштита и унапређење природних добра. Појам одрживости у свим својим различитим формама, се у стручној употреби у шумарству мора означити као временски неутралан појам, који говори о трајању, опстанку, сталности или равнотежи стања и производње. Појам одрживости на тај начин стоји насупрот појмовима потрошња, прекомјерно коришћење, исцрпљивање или уништење. Међутим за конкретизацију одрживости у шумарству увијек је неопходно суштинско одређење, тј., која стања, односно производи, треба да буду одрживо осигурани или произведени. Напријед речено намеће обавезу шумарској струци да се према шумама, као стратешком добру, глобално, а и локално (на простору Републике Српске), у планском смислу односи стратешки. То подразумева стратешко планирање начина, обима и облика коришћења шума и функција шума на један трајно одржив начин, за дужи временски период. У том смислу шумарски сектор Републике Српске, кроз стратешко планирање, а уважавајући опште прихваћени принцип равнотеже економских, еколошких, социјалних и културних функција шума, може да пружи значајан допринос одрживом развоју Републике Српске. Планирање има за циљ доношење одлука и предузимање активности које обликују основну дјелатност, воде то што организација јесте, те оно чиме се она бави и концентришући се при томе на будућност. План представља интегрални скуп стратешких циљева и активности, који су потребни како би се у будућности остварио жељени резултат. Битна карактеристика планирања у шумарству је унутарсекторска повезаност и усклађеност циљева газдовања шумама утврђених законима, стратешким плановима, шумарском политиком.

Послови, мјере, задаци и активности у Производно-финансијском плану свих организационих дијелова и Предузећа у цјелини су првенствено усмјерени на чување и заштиту шума, његу и одржавање постојећих шумских култура, нова пошумљавања, унапређење и развој сјеменско-расадничке производње, искоришћавање шума (сјеча, израда, привлачење и реализација шумских дрвних сортимената) у складу са реалним могућностима шумских састојина и одредбама шумско-привредних основа, приоритетима инвестиционих улагања, унапређење стања у ловиштима којима газдују шумска газдинства, као и на пружању квалитетних и правовремених стручних услуга у газдовању приватним шумама.

Основ за припрему и доношење Плана су обавезе у газдовању шумама и ловиштима, утврђене Законом о шумама, Законом о ловству, Законом о јавним предузећима, подзаконским

прописима, FSC стандарда, шумско-привредним основама, ловним основама, пројектима за извођење радова у шумарству и Смјерницама за израду годишњег производно-финансијског плана за 2016. годину.

Припрема и израда годишњег Производно-финансијског плана за 2016. годину Предузећа ради се у складу са Законом о шумама ("Сл.гласник РС" број 75/08 од 15. августа 2008. године) и Измјенама и допунама Закона о шумама ("Сл.гласник РС" број 60/13 од 18. јула 2013. године) који је, посматрано са правног и економског становишта дефинисао мјесто и улогу ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

Чланом 4.став 1. Закона регулисано је да "шумама и шумским земљиштем у својини Републике управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде". Управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем у својини Републике је дјелатност од општег интереса.

Законом о измјенама и допунама Закона о шумама је регулисано да „Министарство врши контролу и праћење извршених радова Јавног предузећа шумарства и прави годишњу анализу активности, са оцјеном рада и приједлогом мјера у погледу даљег коришћења шума и шумског земљишта у својини Републике, укључујући и обавезу одржавања“ (члан 31. став 5 Закона о шумама).

Законом је, даље регулисано да дио послова газдовања шумама и шумским земљиштем (коришћење шума и шумског земљишта у својини Републике, укључујући и обавезу одржавања), обавља ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац /у даљем тексту Предузеће/ на основу посебног уговора који закључује са Министарством уз претходну сагласност Владе РС (корисник шума и шумског земљишта). 23.11.2009. године закључен је Уговор о коришћењу шума и шумског земљишта у својини Републике Српске, укључујући и обавезу одржавања на период од 50 година, којим су уређена права и обавезе уговорних страна.

Предузеће остварује уговорна права на начин који одговара природним законитостима шумског екосистема, као и мјерама које омогућавају његову интегралну заштиту, одрживост биолошке равнотеже и биодиверзитета, а по основу провођења мјера којима се побољшава еколошка, економска и социјална функција шумског екосистема. Чланом 34. и 35. Закона регулисана су права и обавезе нашег Предузећа као корисника шума, а то су првенствено:

- заштита шума и чување шума,
- израда и спровођење планских докумената (израда годишњег плана газдовања, извођачких пројеката),
- производња шумског репродукционог материјала,
- гајење шума,
- коришћење шума и осталих шумских производа,
- изградња и одржавање шумских путева и других објеката,
- унапређење општекорисних функција шума,
- вођење евиденција о шумама,
- обезбјеђење средстава за одржавање и заштиту шума,
- издвајање, уређење и унапређивање стања у постојећим сјеменским објектима,
- чување и одржавање граничних ознака између шума у својини Републике и шума у приватној својини,
- заштита шума од пожара и
- други послови одређени Законом и прописима донесеним на основу Закона.

Предузеће има обавезу очувања и увећања вриједности шума, обезбјеђења услова за развој и остваривање општекорисних функција шума, остварења најбољег економског ефекта, као и усклађивање својих планова и активности са плановима и активностима других корисника природних добара који обављају привредну дјелатност у оквиру истог подручја.

Предузеће, као корисник шума и шумског земљишта је дужно да:

- осигура економску функцију шума обезбјеђењем трајности приноса од дрвета и осталих производа и функција шума,
- повећава учешће шума високог узгојног облика у укупном шумском фонду,
- повећа површине под интензивним засадима ради повећања производње дрвета,
- преводи деградиране шуме у високе шуме уколико то еколошки услови дозвољавају,
- обезбјеђује природни начин обнављања и вјештачко подизање шума у складу са еколошким условима и
- обавља друге послове који доприносе развоју и очувању шума.

Предузеће има право интегралног коришћења шума и шумског земљишта ради стицања добити што подразумијева:

- производњу и промет шумских дрвних сортимената,
- производњу и промет шумског репродуктивног материјала,
- сакупљање, производњу и промет осталих шумских производа,
- експлоатацију камена, пијеска и шљунка за своје потребе,
- управљање ловиштима и
- друге дјелатности у вези са интегралним коришћењем шума и шумског земљишта у складу са Законом.

У току 2012. године урађена је и усвојена од стране Народне скупштине Републике Српске „Стратегија развоја шумарства Републике Српске за период 2011-2021. године“.

Чланом 28. Закона регулисано је да Јавно предузеће шумарства доноси годишњи план газдовања шумама у својини Републике који мора бити у складу са Шумскопривредним основама.

Саставни дио годишњег плана су извођачки пројекти. Садржај годишњег плана може се измијенити само због елементарних непогода и других непредвиђених околности и то по истој процедури по којој је првобитно донесен.

Годишњи план садржи: план заштите шума, гајења, сјеменско-расадничке производње, коришћења шума, изградње и коришћења инфраструктуре и коришћења осталих шумских производа, као и планирани обим средстава за извршење овог плана.

II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОСЛОВАЊА У 2015. ГОДИНИ

У циљу што реалније израде плана пословања, маркирани су присутни проблеми и одређени основни правци будућег дјеловања, са освртом на пословање у претходној години.

Активности Предузећа у 2015. години су биле усмјерене на извршење обавеза проистеклих из шумско-привредних основа, преточених у годишњи план пословања за 2015. годину.

Пословну 2015. годину карактерише низ активности усмјерених на извршење свих планских задатака од узгоја, заштите и искоришћавања шума, до приоритетног инвестирања, трансформације, ефикаснијег рада и бољег финансијског резултата.

Предузеће је у 2015. години пословало у повољнијем пословном амбијенту у односу на претходне године, за које је било карактеристично нарушено финансијско стање дрвопрерађивачког сектора узроковано негативним ефектима свјетске економске кризе у претходном периоду. Све је то утицало на спорост опоравка дрвопрерађивачког сектора који је своју хроничну неликвидност пренио на Предузеће, кроз немогућност плаћања обавеза за испоручену робу. У 2015. години дошло је до евидентног опоравка дрвопрерађивачког сектора (у смислу поправљања ликвидности), што је утицало на повећање тражње за ШДС, те је самим тим дошло и до значајне консолидације Предузећа.

1. Уређивање шума

У току 2015. године прикупљени су и обрађени таксациони подаци и израђен је текстуални дио шумскопривредних основа за сљедећа шумскопривредна подручја:

- „Јахоринско“ и
- „Невесињско - Гатачко“.

Извршено је прикупљање таксационих података за израду шумскопривредне основе за „Усорско-Укринско“ шумскопривредно подручје

Извршено је обиљежавање граница одјела за израду шумскопривредних основа за сљедећа шумскопривредна подручја:

- „Средњеврбаско“,
- „Ханпјесачко“ и
- „Чемерничко“.

У 2015. години вршен је надзор над израдом шумскопривредних основа за приватне шуме у општинама: Хан Пијесак, Милићи, Фоча, Кнежево, Источни Стари Град, Челинац и Вишеград.

Урађена је ловна основа за ловиште „Љубиње“ у Љубињу.

За потребе Шумског газдинства „Рибник“ урађене су двије информационо-техничке документације за промјену намјене шумског земљишта.

Настављена је дигитализација карата у преосталим шумскопривредним подручјима (оним шумскопривредним подручјима која немају дигитализоване карте).

Извршено је пројектовање и урађена инвестиционо-техничка документација за изградњу 60 километара шумских камионских путева, као и пројекти за реконструкцију 40 километара шумских камионских путева.

У 2015. години настављен је преглед регистрованих и нерегистрованих сјеменских објеката у шумскопривредним подручјима. У склопу тих активности вршен је преглед расадника у погледу контроле квалитета и здравственог стања шумског сјемена и садног материјала. По први пут у овој години вршен је и преглед расадника Индустијских плантажа и Института за генетичке ресурсе.

У 2015. години извршено је снимање података на постављеним биоиндикацијским тачакама у оквиру Извјештајно-прогнозне службе и у току је обрада података у сарадњи са „Институтом за шумарство“ из Београда.

У овој години настављени су послови обуке сјекача и тракториста у Јавном Предузећу у складу са одлуком Управе Јавног Предузећа.

2. Сјеменско-расадничка производња и шумско-узгојни радови

Сјеменско-расадничка производња организована је у "Центру за сјеменско-расадничку производњу" Добој /ЦСРП/, који у свом саставу има пет расадника („Станови“-Добој; „Петковача“-Брчко; „Бишина“-Шековићи; „Ступине“-Невесиње, „Горња Пухарска“-Приједор). ЦСРП Добој у оквиру Предузећа је формиран у циљу очувања генофонда шума Републике Српске и његово одрживо коришћење за производњу квалитетног сјемена и садног материјала. Остваривање ове функције шума је увелико олакшано изградњом Сјеменског центра у расаднику "Станови" у Добоју, 2009. године, чиме је Предузеће активно укључено у токове савременог шумарства. За сјетву је коришћено домаће сјеме, које је прикупљено из регистрованих сјеменских објеката.

У прилог томе иде и набавка постројења за индустријску производњу контејнерских садница, система за наводњавање растилишта, одређене количине контејнера и рамова. Ријеч је о донаторским средствима Пројекта одрживог газдовања шумама и крајолицима, чије активности финансира Глобални фонд за заштиту животне средине /GEF/ путем Свјетске банке. Коришћењем савремене линије за производњу садница значајно ће се побољшати квалитет садног материјала, а тиме и успјешност радова пошумљавања на терену. Капацитет система је 2,5-5 милиона садница годишње, а опрема која је тренутно набављена и инсталирана обезбјеђује тестну производњу око 350.000 садница.

За извршење плана производње садница припреме су почеле у јесен претходне године када је извршена припрема земљишта за сјетву сјемена и пикирање садница.

Шумска газдинства су правовремено обезбијеђена потребним садним материјалом за пошумљавање.

У склопу „Центра за газдовање кршом Требиње“ у почетној фази формирања је и расадник који ће имати функцију производње медитеранских врста садног материјала.

Очекује се извршење шумско-узгојних радова у високим шумама са природном обновом и шумским културама (проста репродукција) од 106 % посматрано вриједносно. Обим радова у изданацким шумама, високим деградираним шумама и голетима способним за пошумљавање није задовољавајући, и очекује се остварење од 54 % у односу на план. Овај подбачај је највећим дијелом узрокован недобијањем средстава посебних намјена - надокнаде за унапређење општекорисних функција шума, која се користе за радове проширене репродукције шума. У оквиру радова проширене репродукције за радове прореда и мелиорација на површини од 600 ха обезбјеђена су донаторска средства из Пројекта одрживог газдовања шумама и крајолицима у 2015. години, мада ће ови радови бити пренешени у 2016. годину због понављања тендера.

3. Заштита шума

Заштита шума се проводи по Програму мјера и активности на заштити шума, Плану заштите шума и објеката од пожара, Оперативним плановима заштите од пожара, а у складу с законским и подзаконским актима.

- Проведене су све превентивне мјере на заштити шума од пожара и од штетних инсеката.

- Број пожара и штете које су они проузроковали у 2015. години је већи у односу на прошлу годину. Ово је првенствено последица неповољнијих временских прилика у односу на претходну годину, које су се карактерисале са изузетно дугим временским периодом без падавина и са високим температурама ваздуха у току љета 2015. године. Да штете од пожара не буду и драстично веће заслуга је служби и оперативних тимова за заштиту од пожара.

Због учесталих периодичних каламитета губара (*Lymantria dispar*), у свим газдинствима провођен је интензиван мониторинг контролних плоха. Градација ове штеточине је интензивирала координирање активности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, ЈП „Шуме РС“ а.д. Соколац и Оперативног тима за сузбијање губара са циљем праћења популације губара (бројност легала, паразитираност лутки, имага, проценат неоплођених јаја и проценат паразитираности јаја у јајним леглима). Константно се врше прикупљања и обраде ових података зарад утврђивања стања и дефинисања даљих активности на сузбијању бројности популације губара.

Заштита шума од поткорњака базира се на: мјерама успостављања шумског реда, сјечи случајних ужитака (израда свих нападнутих стабала), примјени феромонских препарата за контролу и сузбијање сипаца у вријеме њиховог ројења, и само у изузетним случајевима (гдје друге методе не могу да се примијене) усмјерена употреба дозвољених инсектицида.

У 2015. години евидентно је повећано учешће целулозног дрвета четинара, што је директно везано за појаве нарушене биолошке стабилности четинарских састојина које се карактеришу великим бројем девитализованих стабала, а она су лака мета за поткорњаке који су у овом ланцу секундарне штеточине. Мјеста на којима се уоче појаве сушења је потребно у наредној години санирати кроз сјече случајних ужитака, са напоменом да је на жаришту поред фенотипски нападнутих стабала у језгру потребно извршити и сјечу следећег прстена 5-10 метара условно здравих стабала, јер је из искуства познато да су се у њима већ настанили поткорњаки.

Управа предузећа је у јуну 2015. године формирала Комисију са задатком да сачини извјештај о стању састојина храста китњака на планини Озрен (ШГ „Добој“ Добој), предложи мјере и активности које је неопходно предузети у наредном периоду везано за сушење храста китњака, и исти достави Управи јавног предузећа. По изради овог извјештаја Управа је исти прослиједила Ресорном министарству. Министарство је у септембру 2015. године формирало Оперативни тим за заштиту шума. Чланови Оперативног тима су представници Предузећа, Шумарског факултета и Ресорног министарства.

4. Искоришћавање шума

Због повољних услова на тржишту који се манифестују у израженој потражњи шумских дрвних сортимената, ова година је једна од најбољих у задње вријеме по питању остварења производних задатака. Очекује се да ће сјеча бити остварена са 98% у односу на планиране количине, привлачење са 98 %, док се очекује остварење отпреме од 100 %. Ови показатељи се могу сматрати сасвим задовољавајућим, с обзиром на чињеницу да су залихе ШДС на почетку године биле веће од оптималних и да ће се вјероватно до краја године приближити оптималним количинама.

Због израженог сушења четинарских састојина ванредне сјече у истим су заступљеније у односу на план и директно су утицале на лошију структуру реализације ШДС, у којој су у односу на план за 2015. годину заступљенији мање вриједни дрвни сортименти. То се првенствено односи на целулозно дрво четинара чија је реализација већа за 4,2 % у односу на план. Тако неповољна сортиментна структура је утицала и на просјечне цијене, па се очекује мања просјечна продајна цијена четинара за око 1,7 КМ/м³ у односу на планску. Код лишћара се очекује већа просјечна цијена за око 4 КМ/м³ што је посљедица повољне сортиментне структуре која се огледа у већем учешћу трупаца у односу на планирано.

У циљу унапређења квалитета и евиденција производње примјењиване су:

- мјере с посебном поентом на квалитетном и стручном кројењу и класирању сортимената, основном предуслову за бољи сортиментни напад,
- јединствене евиденције,
- израђен Правилник о поступку уступања радова у шумарству, прилагођен донешеним прописима,
- јединствене норме и калкулације.

Радови на искоришћавању осталих шумских производа су практично на почетку. Изузетак је „Центар за газдовање кршом“ Требиње у коме се у складу са одлукама управних органа Предузећа из ранијег периода приступило плантажном узгоју лаванде на површини од 2,08 ha. У 2015. години извршени су радови на њези плантаже и то: међуредна обрада земљишта, фрезање, окопавање, прихрањивање и залијевање садница. У овој години извршена је и берба, тако да је сакупљено 3 384 kg стабљика са цвијетом. Све радове су извршили радници Центра.

Успјешнији рад и већи ефекти од споредних шумских производа се могу очекивати доношењем националне шумарске политике Републике Српске, кадровским јачањем у организационим дијеловима, упутствима за рад, те обезбјеђењем пратећих објеката (хладњача, магацина) и тржишта. Организовано прикупљање и откуп осталих шумских производа (гљиве, лековито биље, шумски плодови, пужеви итд.) је заступљено у укупном приходу Предузећа у

малим износима. Коришћење шљунка, пијеска и камена врши се искључиво за властите потребе у складу са Законом.

Активности у ловиштима одвијају се у складу са законским прописима, ловним основама и Планом. Неопходно је ускладити активности са Законом о ловству, те појачати активности на чувању и заштити дивљачи, санирању и обнови ловних објеката.

У 2015. години се интензивно радило на новом установљању ловишта и крајем године донешен је Елаборат о установљању ловишта на подручју Републике Српске, по којем је установљено 15 привредних и 4 посебна ловишта.

5. Инвестициона улагања

У инвестиције би према оцјени требало бити уложено приближно 19,1 милиона КМ, што је око 56 % у односу на план инвестиција за 2015. годину. Највећа инвестирања су извршена у :

- биолошке инвестиције,
- изградњу и реконструкцију шумских камионских путева,
- шумскопривредне основе, и
- набавку возила и основних средстава.

Разлог неизвршењу је углавном финансијске природе, односно солвентност појединих организационих дијелова.

Опредјељење органа управљања је да би и убудуће требало задржати досадашње приоритете улагања.

6. Финансијски резултат и мјере финансијске консолидације

По садашњим процјенама очекује се позитиван финансијски резултат од око 5 милиона КМ у Предузећу као целини.

Предузеће је по полугодишњем обрачуну исказало добит од 641 529 КМ, с тим да је осам организационих дијелова исказало негативан резултат, док се на крају 2015. године негативан резултат очекује у 2 организациона дијела.

Управа Предузећа је предузела енергичне мјере производно-финансијске консолидације на свим нивоима и у свим организационим дијеловима у сфери смањења трошкова пословања, а исто тако учињени су додатни напори на квалитетнијој реализацији ШДС.

Без обзира на значајно побољшање пословања инсистирано је на провођењу мјера финансијске консолидације, што подразумева:

- потпуно извршавање планских задатака,
- спровођење донешених мјера с посебним освртом на боље кројење и класирање шумских дрвних сортимената,
- повећање учешћа више вриједних сортимената,
- свођење свих залиха на оптимум,
- провођење мјера штедње на свим нивоима,
- бољу наплату и одабир солвентнијих купаца,
- утуживање дужника,
- репрограмирање и коначно рјешење дуготрајног дуга државних предузећа дрвне индустрије,
- инвестирање у утврђене приоритете, а у складу са могућностима.

7. Цертификација шума

Повећана друштвена свијест о уништавању и деградацији шума је довела до тога да се потрошачи желе осигурати да куповином дрвета и других производа шуме неће допринијети том уништавању, већ помоћи очувању шумског богатства за будућност. Одговарајући на такве захтјеве, појавиле су се међународне организације које су израдиле стандарде које је потребно задовољити како би се стекло право на заштићену маркицу која је препознатљива и означава производе који су настали одговорним газдовањем шумама. На основу тога разрађене су

процедуре којима се испитује да ли они који газдују шумама и шумским земљиштем поштују одредбе међународно признатих стандарда за сертификацију газдовања шумама.

Према дефиницији, "FSC сертификација газдовања шумама значи да се шумом и шумским земљиштем газдује према строгим еколошким, социјалним и економским стандардима". FSC сертификат представља велику част, чиме се међународно признаје да је газдовање шумама ЈПШ "Шуме Републике Српске" у складу са строгим критеријима, а ово је уједно и признање шумарској струци у Републици Српској која генерацијама на одговоран начин газдује овим изузетно значајним националним ресурсом. На овај начин шумарство Републике Српске улази у сам врх свјетских трендова, јер је по FSC стандардима сертификована површина државних шума у свим шумским газдинствима која се налазе у саставу ЈПШ "Шуме Републике Српске", што у свјетским размјерима представља изузетан резултат.

У периоду од 7.10.-15.10.2015. године извршен је редовни годишњи контролни преглед поштивања FSC стандарда за газдовање шумама од стране SGS-а. Контролу, како документације тако и радова на терену, извршио је тим сертификационог тијела SGS-а из Словачке.

Редовна годишња контрола обухватила је газдинства: „Лисина“, „Чемерница“, „Добој“, „Приједор“, „Трескавица“, „Романија“ и „Височник“. Овом приликом вршен је преглед одређене документације и теренски преглед одјела који се тренутно раде и одјела који су завршени.

Приликом прегледа утврђене су одређене неусаглашености са FSC стандардима у виду корективних мјера које треба у наредном периоду отклонити. Неке неусаглашености које су изречене у претходним прегледима поновиле су се тако да су квалификоване као велике корективне мјере. Оне се огледају у неадекватној примјени ХТЗ-е опреме и мониторинга шума високе заштитне вриједности. Велике корективне мјере изискују поновну контролу у року од 3-6 мјесеци. Евидентиране мале неусаглашености треба отклонити до следећег редовног годишњег прегледа.

Урађени су акциони планови за отклањање неусаглашености, који изискују озбиљност у поштивању свих критерија које прописују FSC стандарди, односно да шумска газдинства са великом одговорношћу приступе отклањању корективних мјера. Наведене неусаглашености не умањује важност сертификата који посједујемо до 10. марта 2018.године.

III САДАШЊЕ СТАЊЕ ШУМАРСТВА

Шума је сложена биљна заједница или биогеоценоза (екосистем) шумског дрвећа које утиче једно на друго, као и на средину у којој се налазе. Основни дијелови шуме као екосистема су земљиште, ваздух, шумска животна заједница и геолошка подлога. Шуме су најсложенији копнени екосистем. У њима поред дрвећа живи много других врста биљака, животиња, гљива и микроорганизама. Сложеност се огледа у њиховој израженој спратовности и разноврсној међусобној повезаности свих чланова животне заједнице.

Шумарство представља привредну грану која се бави узгојем, заштитом и искоришћавањем шума. Поред непосредних привредних користи, вриједност шума је и у њиховим еколошким и социјалним функцијама које се манифестују у виду регулације влажности и падавина, конзервације земљишта и станишта бројне дивљачи, оне су основ стабилизације биосфере и општег екосистема, односно стабилизације и одржавања здраве човјекове и радне средине. Савремени концепт газдовања шумама треба форсирати у циљу стварања услова за максимално остваривање већине функција шуме. Поред максималне продукције дрвета, односно продукције других добара, циљ је и остваривање бројних заштитно-регулаторних и социо-културних функција шуме. Основни циљ газдовања шумама је да се осигура трајно газдовање кроз коришћење и проширење истих. Пословна и развојна политика Јавног предузећа и организационих дијелова утврђује се планским документима, односно плановима развоја и програмима рада у складу са Законом и Статутом.

У складу са Законом о шумама, шумама и шумским земљиштем у власништву Републике Српске управља и газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Јавно предузеће "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац је дужно да врши радове: узгоја, заштите и искоришћавања шума и осталих шумских производа, узгоја и заштите дивљачи у додијељеним ловиштима, учествује у пројектовању и научно-истраживачком раду, као и на осталим корисним функцијама шума. Све ове радове наше Предузеће остварује преко 29 организационих дијелова, односно 25 шумских газдинстава, "Центра за сјеменско-расадничку производњу", "Центра за газдовање кршом", "Истраживачко-развојног и пројектног центра" и Дирекције Јавног предузећа, који немају својство правног лица.

На основу расположивих података из Катастра шума са стањем 31.12.2014. године Јавно предузеће шумарства "Шуме Републике Српске" врши радове: узгоја, заштите и искоришћавања шума и осталих шумских производа на површинама које су дате у следећој табели:

Катастар свеукупних дрвних маса по ширим категоријама шума

Категорија шума	Површина	Залиха свеукупне дрвне масе		Просјечни годишњи прираст		Планирана сјеча (просјечна)	Извршена сјеча (у 2014.г.)
		м ³	м ³ /ха	м ³	м ³ /ха		
Високе шуме са природном обновом	467 783	154 065 370	329.35	3 826 863	8.18	2 776 616	2 572 114
Високе деградиране шуме	20 255	3 800 838	187.65	81 265	4.01	22 316	19 065
Шумске културе	52 136	8 430 469	161.70	479 032	9.19	134 331	69 508
Изданачке шуме	209 116	22 258 782	106.44	782 020	3.74	308 893	101 707
Површине подесне за пошумљавање и газдовање	170 961						
Површине неподесне за пошумљавање и газдовање	60 181						
Узурпације	19 217						
Укупно	999 649	188 555 459	251,65	5 169 180	6,90	3 242 156	2 762 394

У свијету по једном становнику долази 0,59 ха шуме, Европи 0,34 ха, БиХ 0,57 ха шуме, док се Република Српска налази у самом врху Европе са 0,70 ха по једном становнику.

Међутим, структура шума по категоријама није задовољавајућа, јер од укупне површине (999 649 ха) знатне површине се односе на површине подесне и неподесне за пошумљавање и газдовање, те изданачке шуме (44 %). Због претходно наведеног, намеће се обавеза свих, а посебно Предузећа на редовном пошумљавању на подесним површинама, те на превођењу изданаčkih шума у виши узгојни облик.

Залихе свеукупне дрвне масе у високим шумама са природном обновом износе 329,35 м³/ха, односно око 229 м³/ ха нето дрвне масе.

Залихе у шумским културама износе просјечно 161,70 м³/ха свеукупне дрвне масе уз напомену да је залиха далеко већа јер су у површину урачунате и културе испод таксационог прага, а за њих немамо дрвну масу.

Залиха у високим деградираним шумама износи 187,65 м³ свеукупне дрвне масе/1 ха, а у изданачким шумама 106,44 м³ свеукупне дрвне масе/1 ха.

Залиха свеукупне дрвне у доба уређивања, увећана са прирастом и упоређено са пробном дознаком је основ за одређивање висине сјеча, односно етата.

Отвореност шума и шумског земљишта износи 9,28 km на 1000 ха. У току 2014. године изграђено је 37,13 километара шумских камионских путева. Градња нових путева током ратног и поратног периода је била незнатна, а углавном је улагано у поправке и одржавање постојећих путева. Улагања у изградњу и реконструкцију шумских камионских путева заслужују посебну пажњу, не само када је ријеч о државним шумама него и о свим другим шумама и шумским земљиштима Републике Српске. Разлози томе су вишеструки. Због ниске отворености шума, етат се не реализује на цијелој површини шумскопривредних подручја. Ниска отвореност шума има за последицу повећање транспортних дистанци у фази примицања и привлачења израђених дрвних сортимената, те с тим у вези, повећање трошкова транспорта и обима штета изазваних примјеном механизације. Због ниске отворености, отежане су мјере заштите шума, посебно од пожара, недовољно су валоризоване услужне користи и општекорисне функције шума, успорен је развој руралних подручја. Самим повећањем отворености шума повећала би се активност на прикупљању споредних шумских производа.

Приватне шуме су дуго времена биле потиснуте на маргине шумарства у стручном и друштвеном погледу. Приватне шуме заузимају 22% површине шума и шумских земљишта у Републици Српској или око 11% од укупне површине Републике. Приватне шуме су подијељене на 600.000 катастарских честица у посједу око 340.000 власника. Стање приватних шума је незадовољавајуће прије свега у погледу узгојног облика: учешће високих шума је око 32,8%, изданаčkih 63,5%, а значајан проценат се односи на подручје крша и голети. Такво стање узгојних облика утиче на изразито неповољну структуру како по показатељима производности и квалитета тако и по степену очуваности. Залихе су знатно мање од нормалних, што за собом повлачи у просјеку смањење запреминског прираста, а самим тим и приноса дрвне запремине. Сложене друштвене прилике у задњих двадесетак година утицале су на појаву озбиљне девастације и крчења приватних шума. Вршење стручних услуга у приватним шумама повјерено је ЈПШ „Шуме Републике Српске“.

IV ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2016. ГОДИНУ

Систем планирања представља стручну разраду и формулисање задатака у циљу остваривања општих и осталих циљева и интереса. Планови газдовања шумама су стручна интерпретација циљева и интереса Републике, а њихова реализација је задатак свих запослених радника шумарства.

Системи планирања и планска рјешења имају задатак да дају рјешења којима се што потпуније остварују укупни захтјеви и интереси друштва у односу на потенцијале шумских подручја, њихово унапрјеђивање и рационално коришћење. У садашњим условима савремено планирање по свему треба да има карактер интегралног на различитим нивоима. При томе се мора имати у виду :

- међупланска зависност и повезаност,
- међугранска зависност и повезаност,
- вишефункционалност шуме као искористивог природног ресурса,
- узајамност и повезаност појединачних планова у оквиру производно- финансијског плана,
- интегралност појединих фаза у планом обухваћеном периоду на релацији план-реализација-контрола.

Послови, задаци, активности и мјере у Производно-финансијском плану свих организационих дијелова и Предузећа у цјелини у 2016. години, биће превасходно усмјерени на чување и заштиту шума, његу и одржавање постојећих шумских култура, нова пошумљавања, унапређење и развој сјеменско-расадничке производње, искоришћавање шума (сјеча и израда шумских дрвних сортимената) у складу са реалним могућностима шумских састојина и одредбама шумскопривредних основа, приоритетна инвестициона улагања, унапређење стања у ловиштима којима газдују шумска газдинства, пружање квалитетних и правовремених стручних услуга у газдовању приватним шумама, те на стварању повољнијих услова рада и уопште бољег финансијског резултата.

Основ за припрему и доношење Плана су обавезе у газдовању шумама и ловиштима утврђене Законом о шумама, Законом о ловству, Законом о јавним предузећима, подзаконским прописима, шумско-привредним и ловним основама, Трогодишњим и годишњим плановима газдовања шумама, извођачким пројектима, Програмом изградње шумских камионских путева, Програмом израде шумско-привредних основа за наредни уређајни период и "Смјерницама за израду плана".

А. ЗАЈЕДНИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2016. ГОДИНУ

"Смјернице", односно "Заједнички елементи за израду плана", усвојене на сједници Управе Предузећа одржаној 01.10.2015. године, засноване на прописима, одредбама шумскопривредних и ловних основа, годишњим плановима газдовања и извођачким пројектима, присутној проблематици из претходне године, процјени будућих тржишних кретања, су основ реалне израде плана пословања. Ради сагледавања реалности израде Плана по организационим дијеловима и на нивоу Предузећа по свим сегментима планирања преносимо интегрални текст "Смјерница" за израду овог документа:

1. Сјеменско-расадничка производња и шумскоузгојни радови

1.1. У циљу стварања потребних услова за производњу квалитетног шумског сјемена познатог поријекла, планирати радове и везано за њих трошкове на ревизији, регистрацији и уређивању сјеменских састојина, са акцентом на регистрацији сјеменских састојина лишћарских врста и воћкарица, као и појединачних стабала која би се уписала у регистар и додатно заштитила. На

основу праћења обилности урода сјемена потребно је планирати бербу сјемена из регистрованих сјеменских објеката.

У "Сјеменско-расадничком центру" Добој производњу шумских садница планирати у складу са стањем залиха утврђених по врсти, старости и начину производње садног материјала у 2015. години, стварним потребама шумских газдинстава, могућностима пласмана на домаћем тржишту (пошумљавања у приватним шумама), као и могућностима пласмана ван граница Републике Српске. Планирање производње сјемена и садног материјала усмјерити према производњи врста које су проистекле из одредаба ШПО-а, са посебним акцентом на производњу садница букве, племенитих лишћара и јеле. Недостатак врста рјешавати замјеном, сходно еколошко-вегетацијским карактеристикама за сваку врсту појединачно, док се не постигне континуитет производње.

Сходно резултатима, у смислу успјешности пошумљавања, ЦСРП Добој треба планирати веће учешће у производњи контејнерског садног материјала (саднице са обложеном коријеном) у односу на досадашње од 20 %, јер се очекује набавка и инсталација линије за производњу садница са обложеном корјеном из средстава Свјетске банке. Успјех пошумљавања наведеним садним материјалом је далеко већи, посебно што се у наредном периоду очекују климатске промјене у смислу смањења и распореда падавина на годишњем нивоу који се карактерише са дужим сушним периодима.

Трошкове расадничке производње треба планирати по врсти производа и старосној структури на бази усвојених Норматива за сјеменско-расадничку производњу.

1.2. У шумскоузгојне радове у оквиру просте репродукције планирати све радове у просјечном годишњем обиму, који су утврђени у ШПО за уређајни период, за високе шуме са природном обновом и шумске културе (проста репродукција).

Члан 21, став 2 Закона прописује да ће се сви шумскоузгојни радови предвиђени Основом извршавати за сваку годину по обиму и по квалитету, а незавршени радови из текуће године морају се завршити у наредној години.

Посебну пажњу посветити планирању радова на њези и одржавању постојећих шумских култура (чишћење од корова, изданака и избојака и неопходне прореди). Уколико стварно стање шумских култура (загушеност од корова, изданака и избојака због недовољне његе и одржавања у протеклом периоду) захтијева да се радови на њези и одржавању култура планирају у обиму већем од предвиђеног у плану шумско- узгојних радова у шумскопривредној основи, обавеза је сваког газдинства да у таквим случајевима планирају увећан обим тих радова.

Пројекте за извођење по објектима урадити благовремено. То ће са аспекта финансијских показатеља као и због адекватног начина рјешавања избора врста дрвећа за пошумљавање даље помоћи при планирању расадничке производње.

Напомена: Јединственим нормама радова у шумарству, нису обухваћене све радне операције из области гајења шума, као и норме сјече, израде и извлачења шумских дрвних сортимената од проредног материјала, те ће се исте допунити, а до тада користити норматив Јавног предузећа „Србијашуме“ за наведене радове.

1.3. У шумскоузгојне радове у оквиру проширене репродукције планирати радове предвиђене за високе деградиране шуме, изданачке шуме и голети у плану шумскоузгојних радова у шумскопривредној основи.

Планирање наведених радова вршити на основу снимљеног стања на терену и јасно прецизираних површина на терену.

Извршење обима планираних радова ће зависити од финансијских средстава која се обезбједе из надокнада за унапређивање општекорисних функција шума у шумарству Републике Српске и осталих извора финансирања (неутошена средства надокнаде за коришћење шума, донације, остварена добит у пословању шумског газдинства и ЈПШ).

1.4. Досљедно примијенити Упутство за технички пријем (колаудацију) и провјерити сву потребну документацију.

Примијенити типске обрасце плана шумскоузгојних радова, извјештај о извршењу шумскоузгојних радова и катастра шумскоузгојних радова (кат 7).

2. Заштита шума

Заштита шума и шумског земљишта обухвата мјере и активности које се спроводе ради заштите од биотичких, абиотичких и других чинилаца који могу да изазову штетне посљедице по шуму и шумско земљиште (ЗОШ-члан 50.).

Угроженост шума је вишеструка, било да се ради о човјеку, биљним болестима, инсектима или природним непогодама. Да би се благовремено предузеле мјере заштите шума и шумског земљишта, неопходно је редовно праћење здравственог стања шума, путем Извјештајно-дијагностичко-прогнозне службе у саставу ИРПЦ-а.

Предузеће, као корисник шума има обавезу да обавјештава Министарство о појави штеточина и насталој штети у шуми. Предузеће је обавезно да контролу здравственог стања шума и мјере на сузбијању биљних болести и штеточина, као и евиденције проводи у складу са законским и подзаконским актима.

Послове, мјере, задатке и активности у области заштите шума планирати у складу са стањем на терену, а у складу са Законом о заштити од пожара, Правилником о шумском реду и Програмом мјера и активности на заштити шума у ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац који обухвата:

- заштиту шума од човјека (од бесправних сјеча и бесправног промета шумских производа и бесправног заузимања шума и шумског земљишта);
- заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи;
- заштиту шума од штетног дјеловања инсеката и гљива;
- заштиту шума од пожара, уз обавезно доношење оперативних годишњих планова заштите од пожара и гашења истих (или иновирање тог плана из претходне године).

2.1. План заштита шума од бесправних сјеча, бесправног промета и бесправног заузимања шума и шумског земљишта мора да садржи:

- Активности провођења Акционог плана Владе Републике Српске за сузбијање незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије у Републици Српској.
- Контролу лугарских реона минимално једанпут годишње,
- Формирање и опремање интерне контроле у ШГ и њена сарадња са Интерном контролом на нивоу Предузећа и осталим контролним органима.
- Обнављање уништених граничних знакова.

Везано за разграничење државне и приватне шуме и шумског земљишта у следећој години наставити рјешавање узурпација, у складу са Законом о узурпацији ("Сл. гласник РС", број; 70/06 од 24.07.2006. године), којим су одређени рокови, носиоци и поступак рјешавања узурпација. Треба истаћи да поменути Закон предвиђа (чланови 17. и 18.) успостављање граничне линије (тамо гдје то није урађено раније) између шума и шумског земљишта, с једне стране, и пољопривредног земљишта, с друге стране.

2.2. У Републици Српској последњих година четинарске састојине су најугроженије од штетних инсеката (сипаца четинара). Санитарне мјере које је проводило Предузеће на угроженим подручјима довеле су до побољшања здравственог стања састојина. Мониторинг здравственог стања мора се наставити и у наредном периоду. Један од узрока појаве каламитета поткорњака су и посљедице елементарних непогода (пожар, сњеголоми, вјетроломи и др.), а исте се морају санирати у наредној години.

Сва ШГ су обавезна проводити активности на очувању и унапређењу здравственог стања шума, досљедно примјењујући одредбе Правилника о шумском реду у свим категоријама шума. Сјеча, израда и реализација случајних ужитака је обавезујућа.

Мониторинг здравственог стања четинарских састојина је обавезујући и за наредну годину.

Процедуре набавке феромонских препарата и клопки морају се провести на вријеме, да би постављање истих било урађено на вријеме, прије ројења поткорњака.

2.3. У 2016. години наставити мониторинг стања популације губара у складу са Упутством. Шумска газдинства која су у поступку мониторинга стања популације губара у 2015. години утврдила повећану бројност, планираће потребне радње и средства како би спријечили евентуалне штете на шуми коју наноси овај инсекат.

Појава сушења састојина јеле и састојина храста није нова и не дешава се само код нас него у цијелој Европи. У наредној години морају се планирати санитарне мјере у угроженим састојинама, али и детаљно снимање угрожених састојина.

2.4. Заштита шума од пожара подразумијева обавезу свих шумских газдинстава да донесу:

1. Оперативне планове за заштиту шума од пожара за 2016. годину, са свим компонентама за превентивно дјеловање и припремним активностима за брзо дјеловање у случају евентуалног пожара.

Оперативним планом морају бити дефинисане сљедеће активности, а на бази процјене угрожености шумскопривредног подручја:

- Мрежа осматрачница и систем дојаве.
- Мобилне екипе за патролна дежурства (нпр. јавни путеви, излетишта, простори гдје чобани чувају стада), дежурства и у дане викенда, празника и у вријеме било каквог окупљања у природи. Врло је битна комуникација са невладиним организацијама (нпр. ловци), које се морају укључити у све облике активности на заштити шума од пожара.
- Извођачи радова морају се такође упознати са активностима превентивног дјеловања на спрјечавању пожара и мјерама и активностима на гашењу евентуалних пожара. Извођачи радова морају поштовати законске одредбе на локацијама гдје су смјештени. Обавеза шумског газдинства је да врши контролу провођења превентивних мјера. Обавезе извођача радова у шумским газдинствима биће дефинисане у текућој години.
- Начин ангажовања грађевинских машина и радне снаге за евентуалну брзу интервенцију на изради просјека и пробијању противпожарних путева за заустављање ширења ватрене стихије.
- Сарадња са јединицама цивилне заштите и ватрогасним јединицама, са јасно прецизираним задацима и обавезама у случају евентуалног пожара.
- Сарадња са сусједним шумским газдинствима, у циљу заједничких активности. Сарадња мора постојати и на међуентитетском нивоу (гранични појас).

2. Оперативни план информативно-пропагандних активности.

Информативно-пропагандне активности у директној су вези са временским приликама (суша) и активностима локалног становништва (радови на крчењу приватних посједа). Са информативно-пропагандним активностима треба отпочети одмах и проводити их у току цијеле године.

У циљу заштите шума од пожара потребно је планирати организацију и одржавање информативно-савјетодавних састанака на регионалном нивоу. У активности на спречавању појаве шумских пожара и гашењу истих морају се укључити сви субјекти: локална власт, локално становништво, невладине организације (ловци, еколози, планинари).

Опрема за гашење пожара у власништву ЈПШ „Шуме РС“ а.д. Соколац мора бити припремљена и ускладиштена.

Услови, организација и начин ангажовања грађевинске механизације и радне снаге за евентуалну хитну израду просјека и пробијање противпожарних путева ради заустављања ширења ватрене стихије, као и плаћање услуга, у надлежности је шумског газдинства.

Обука особља у стручним екипама врши се по потреби у шумском газдинству и трајни је задатак.

Обавјештења о забрани ложења ватре постављају су на видним мјестима, а медијска кампања (штампа, радио и телевизија) је у функцији ширења поруке о превенцији пожара и упозорења о повећаној опасности од пожара у току трајања екстремних временских прилика (суша, високе темпаратуре, вјетар).

Циљ свих програма за контролу пожара је заштита и правилно функционисање шумских екосистема. Посебна пажња се мора посветити узроцима пожара. Превентивне активности морају бити усмјерене на отклањању узрока пожара. Посљедице пожара на шумске екосистеме могу бити веома тешке, а санирање дуг и тежак посао.

Трансфер знања према грађанима може се остварити као дио програма јавне свијести. Учење о еколошким утицајима пожара, и како реаговати, треба да помогне грађанима да науче методе контроле пожара. Јавност мора бити свјесна пожарне ситуације и мора бити дио програма. Улога ЈПШ „Шуме РС“ а.д. Соколац у заштити шума од пожара је значајна.

2.5. Неопходна финансијска средства за извршавање наведених задатака реално планирати. При планирању личних примања за чуваре шума и ловочуваре треба калкулисати са бруто платама, а истовремено треба водити рачуна да се не дуплирају зараде у производно-финансијском плану и плану ловства. Трошкове сјече, израде и привлачења случајних ужитака не треба планирати у материјалне трошкове заштите шума од инсеката, биљних болести и од елементарних непогода, јер су исти већ планирани у оквиру трошкова производних услуга.

3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената

3.1. Обим сјече и производње шумских дрвних сортимената у свим шумским газдинствима планирати до висине просјечног годишњег етата по важећој шумскопривредној основи.

Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената мора се исказати по категоријама шума подесним за газдовање (високе шуме са природном обновом, деградирание високе шуме, шумске културе, изданачке шуме) и унутар сваке од тих категорија одвојено по врстама сјече (редовне сјече, ванредне сјече) како је то и предвиђено у табели 3.1.

Како је у тачки 2.2. наглашено да се последице елементарних непогода морају санирати у наредној години, потребно је извршити квалитетну процјену обима ванредних сјеча, као и процјену сортимената који ће се реализовати из тих сјеча. Посебну пажњу планирању ове врсте сјеча треба да посвете она газдинства која су на свом подручју имала штете од пожара.

У напријед наведени обим сјеча укључује се и количина огревног дрвета планирана за малопродају у дубећем стању, а која се односи на продају локалном становништву.

Планирање обима сјече и производње шумских дрвних сортимената за 2016. годину вршити на основу извођачких пројеката.

Базу за план одјела предвиђених за сјечу чини сјекоред који је направљен за цио уређајни период. Саставни дио плана чиниће и одјели који неће бити или ће дјелимично бити реализовани у току 2015. године. Шумска газдинства код којих је истекла важност ШПО, а у процедури је доношење нове ШПО обавезна су се придржавати привременог сјекоред на који је Управа предузећа дала сагласност.

Посебну пажњу треба посветити квалитетној припреми одјела за сјечу, уз поштивање усвојених процедура произашлих из FSC стандарда, ангажовању квалитетних извођача радова у складу са Законом о јавним набавкама, кројењу и класирању шумских дрвних сортимената, квалитетном техничком пријему радова, те квалитетној евиденцији свих извршених радова.

3.2. У табелу 3.2. уносе се подаци о планираном обиму сјеча (етат) за шуме подесне за газдовање и то појединачно за сваку од четири наведене категорије шума из важеће шумскопривредне основе.

3.3. Закон о шумама, члан 84. прописује обавезу Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац, као корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, да под истим тржишним условима обезбиједи неопходан минимум дрвних сортимената локалним предузећима за механичку прераду дрвета са подручја са којег ти сортименти потичу. Законом о измјенама и допунама Закона о шумама одређено је да неопходан минимум дрвних сортимената утврђује ЈПШ „Шуме Републике Српске“, на основу годишњег обима сјеча за ту

локалну заједницу у сарадњи са представницима локалне заједнице. На тако утврђен годишњи обим сјеча сагласност даје Влада.

С тим у вези, потребно је у табели 3.5 планирати сјечу по подручјима општина.

3.4. У табели 4.1. утврђује се динамика сјече и израде шумских дрвних сортимената за планирани обим из табеле 3.1., у табели 4.2. утврђује се динамика привлачења (и износа) шумских дрвних сортимената од пања до камионског пута, а у табели 4.3. динамика отпреме (реализације) шумских дрвних сортимената .

Количину (обим) шумских дрвних сортимената за коју се утврђује динамика у привлачењу (и износу) и отпреми (реализацији) чини количина тих сортимената из табела 3.1. увећана за дио количине прелазних залиха шумских дрвних сортимената изнад просјечног мјесечног планираног обима сјече и израде за 2016. годину. Осим тога, у табели 4.2. план привлачења (и износа) треба умањити за количину која се реализује малопродајом у шуми на пању.

Динамички план у табелама 4.1., 4.2. и 4.3. мора се, у зависности од временских, теренских, тржишних и других услова, утврђивати што је могуће реалније. Динамички план по свим фазама рада (сјеча, привлачење, отпрема) потребно је евидентирати у програму за праћење производње (КИ-систем) одмах по отварању планске године.

4. План реализације шумских дрвних сортимената

4.1. План реализације шумских дрвних сортимената (табела 5.) сачињава се на основу укупних количина тих сортимената из табеле 4.3. и цијена из важећег Цјеновника шумских дрвних сортимената овог Предузећа. Примјењују се цијене на камионском путу или на пању (ако се отпрема врши са шума пања). За трупце четинара и лишћара примијенити цијене трупаца средње дебљинске класе. Ако се реализација врши са централног стоваришта (у ШГ која то имају) или са привременог стоваришта које захтијева додатна улагања, ефекти такве продаје се не приказују у табели 5. него у табели 6. - Укупна реализација.

Према томе, у табели 5. у колону "камионски пут+стовариште" уноси се збирно количина по сортиментима за оба стоваришта, по цијенама из цјеновника за камионски пут, а разлика (настала реализацијом по цијенама на централном стоваришту) се уноси у табелу 6-укупна реализација.

Шумска газдинства су обавезна планирати продају дијела укупне количине трупаца четинара и лишћара путем јавног надметања (лицитације) у 2016. години , у проценту до 25 % укупно планиране количине трупаца.

Ефекти такве продаје се приказују у табели 6.

4.2. При изради Плана поштовати забрану продаје шумских дрвних сортимената у дубећем стању изузев продаје одређених количина шдс локалном становништву (огрев, ситно техничко, ограничена количина трупаца за изградњу и поправку породичних кућа и помоћних објеката). Ово је регулисано посебним упутством о продаји шумских дрвних сортимената.

4.3. У табели 5.2 планирати реализацију шумских дрвних сортимената по основу тога да ли сортименти потичу из редовних или из ванредних сјеча.

5. План укупне реализације

5.1. У табели 6. планира се укупна реализација (приходи). "Реализација од шдс" има три колоне.

Прва: Дио реализације који се преноси из табеле 5.

Друга: Дио реализације који се односи на ефекте продаје са Централног стоваришта (вриједност продаје по продајним цијенама умањена за вриједност обрачунату по цијенама шдс на међустоваришту из Цјеновника).

Трећа: Дио реализације који се односи на ефекте лицитација (разлика између вриједности лиценциране количине по планираним лиценцираним цијенама и вриједности те исте количине

изражене по цијенама на камионском путу или стоваришту из важећег Цјеновника-зависно гдје се лицитација врши).

У колоне 4, 5. и 6. - Приходи од укидања резервисања и приходи из других намјенских извора у складу са члановима 89. и 91. ЗОШ-а, као и са чланом 95.-уносе се износи планираних трошкова насталих улагањем у шумско-узгојне радове, изградњу и реконструкцију шумских камионских путева и сва остала улагања у складу са Законом. Колона 13-смањење вриједности залиха учинака, уколико се планира, уноси се са предзнаком „-“.

Колона „Остали пословни приходи“ обухвата оне пословне приходе који нису садржани у колонама од 1-13. Збир колона од 1 до 14 мора одговарати износу укупних пословних прихода из табеле 8.

Колона "Укупно" мора бити идентична укупним приходима из табеле 8 (Табела прихода и расхода). Такође, колоне "Финансијски приходи", "Остали приходи", "Приходи од усклађивања вриједности имовине" и „ Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година“ (колоне 15, 16, 17 и 18) морају бити исте као одговарајући приходи из табеле 8.

5.2. Шумска газдинства требају, на основу извршене евиденције и неопходних припрема на сакупљању и реализацији осталих шумских производа, исте планом реално предвидјети.

Планом такође треба предвидјети који се остали производи могу одрживо искоришћавати.

Посебну пажњу приликом израде плана треба обратити на заштићене врсте.

Сва шумска газдинства дужна су:

- задужити стручно лице за обављање ових послова,
- обезбиједити складишни простор, откупне станице гдје ће се вршити откуп ових производа, обезбиједити мјерне инструменте и друго неопходно за функционисање истих,
- остале шумске производе користити у складу са смјерницама из Основа и програма коришћења осталих шумских производа, Правилника о условима коришћења осталих шумских производа и начину сакупљања њихових надокнада, као и прописа који уређују ову област,
- благовремено ријешити питање циркулације финансијске документације,
- да на свом подручју врше контролу промета осталих производа, те сходно законским прописима уколико користе остале производе издвоје надокнаду од 3 % продајне цијене производа на посебан рачун ЈПШ, а ако не врше сакупљање осталих шумских производа наплате од комерцијалних сакупљача надокнаду од 5 % продајне цијене производа на посебан рачун ЈПШ. Средства са овог рачуна користе се искључиво за ревитализацију осталих шумских производа на локалитетима са којих они потичу.

6. План утрошка средстава надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта и надокнаде за унапређење општекорисних функција шума

У табели 6.1 планира се утрошак средстава надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта и надокнаде за унапређење општекорисних функција шума, и то по врсти и вриједности улагања.

План улагања у шумскоузгојне радове и реконструкцију и изградњу шумских камионских путева потребно је приказати по врсти радова, по објектима рада (ПЈ, одјел, односно назив пута), по вриједности радова и по изворима финансирања (надокнада за коришћење шума и шумског земљишта-неутошена из претходне године и планирана за 2016. годину, надокнада за унапређење општекорисних функција шума и остали извори).

7. План радне снаге

7.1. Радну снагу планирати према систематизацији радних мјеста, а вишак радне снаге настојати програмски ријешити по законским прописима.

У план расхода планирати трошкове програмског рјешавања вишка радне снаге.

8. План прихода и расхода

8.1. У табели 8. планирају се приходи и расходи, и то аналитички како је у њој и назначено. У колони „Оцјена остварења за 2015. годину“ треба остварене трошкове и приходе у досадашњем периоду у 2015. години пројектовати за цијелу 2015. годину.

При планирању трошкова плата примјењиваће се одредбе Општег и Појединачног колективног уговора и Анекса појединачног колективног уговора са планираном цијеном рада у овом Предузећу до 130 КМ увећаном за остале накнаде.

Шумска газдинства код којих је нарушена финансијска равнотежа и остали релевантни финансијски показатељи пословања планираће нижу цијену рада у складу са реалним финансијским могућностима.

У рубрику - Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода - планирати трошкове нето зарада и нето накнада зарада, трошкове пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада, бруто накнаде члановима НО и одбора за ревизију и трошкове осталих личних расхода (отпремнине, помоћи, награде запосленим, трошкови запослених на службеном путу, трошкови превоза радника на посао и с посла). У накнаде зараде спадају трошкови топлог obroка (без обзира да ли се исплаћују у новцу или је организована исхрана радника у кухињама, ловачким кућама или угоститељским објектима), трошкови теренског додатка, трошкови регреса, зимнице, огрева.

8.2. Трошкове сјече и израде шумских дрвних сортимената и њиховог привлачења (и износа) од пања до камионског пута, као и трошкове изградње тракторских и анималних влака планирати и исказивати одвојено како је то и назначено у табели. Ти трошкови се планирају на основу цијена и обима поменутих радова у извођачким пројектима. Цијене тих радова у поменутих пројектима морају бити утврђене на основу Јединствених норми радова у шумарству и калкулација трошкова рада у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

Трошкови сјече и израде шумских дрвних сортимената и њиховог привлачења од пања до камионског пута, као и израде тракторских и анималних влака утврђују се у извођачким пројектима полазећи од обавезе потпуног провођења Програма мјера на унапређењу квалитета и евиденције производње у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац.

У ШГ која имају капацитете за властиту производњу карактер и врста трошкова у односу на горе наведене се мијења, у складу са учешћем производње у властитој режији у односу на укупну производњу.

Планирани просјечни трошкови сјече, израде и привлачења по кубном метру настали у процесу производње шдс-а властитим средствима не могу бити већи од просјечних пројектима планираних трошкова по једном произведеном m^3 .

У остале производне услуге планирају се трошкови таксације за израду ШПО, трошкови транспорта шумских дрвних сортимената до централних стоваришта и границе РС-е (када је у питању продаја ино-купцима) и други транспортни трошкови, трошкови одржавања камионских путева, трошкови одржавања путничких и теренских возила и друга одржавања, трошкови закупнина, трошкови сајмова, трошкови рекламе и пропаганде, трошкови развојних услуга (истраживања, израда програма развоја, студије и слично), трошкови комуналних услуга, трошкови регистрације возила, накнада за коришћење ауто-пута, трошкови дознаке, трошкови шумско-узгојних радова.

Трошкове рекламе и пропаганде планирати у износу највише 0,10 % од планираног пословног прихода (осим за Дирекцију Предузећа чија висина ће бити утврђена посебном одлуком Управе Предузећа), а о распореду и утрошку тих средстава одлучиваће Управа Предузећа.

Трошкове финансирања Дирекције Предузећа планирају шумска газдинства у висини од 2,69 % од планираног прихода од продаје шумских дрвних сортимената (ових издвајања су ослобођени организациони дијелови ИРПЦ Бања Лука, Центар за сјеменско-расадничку производњу Добој и Центар за газдовање кршом Требиње).

8.3. У рубрику „Трошкови амортизације и резервисања“ планирају се трошкови амортизације и трошкови резервисања за трошкове у гарантном року, трошкови резервисања за обнављање

природног богатства- надокнада за коришћење шума и шумског земљишта у складу са чланом 89. став 1 Закона о шумама (у износу од 10 % финансијских средстава планиране реализације шумских дрвних сортимената утврђених по цијенама у шуми на пању по цјеновнику ЈПШ), трошкови резервисања за задржане кауције и депозите, трошкови резервисања за реструктурисање, трошкови резервисања за отпремнине и трошкови резервисања за јубиларне награде запослених.

У рубрику "Нематеријални трошкови" планирају се трошкови непроизводних услуга, трошкови репрезентације, трошкови премије осигурања, трошкови платног промета, трошкови чланарина, стипендије и кредити студентима и ученицима, трошкови огласа у штампи и другим медијима (осим за рекламу и пропаганду), таксе (административне, судске, регистрационе, конзуларне, локалне и друге) и остали нематеријални трошкови.

Трошкове репрезентације планирати у износу највише 0,10 % од планираног пословног прихода (осим за Дирекцију Предузећа чија висина ће бити утврђена посебном одлуком Управе Предузећа), а распоред ових средстава биће регулисан одлуком Управе Предузећа.

У рубрику "Трошкови пореза" планирају се трошкови пореза на имовину, трошкови накнаде за коришћење добара-комунална, издвајања за општине у складу са чланом 89. став 6 Закона о шумама (у износу од 10 % финансијских средстава планиране реализације шумских дрвних сортимената утврђене по цијенама франко камионски пут), накнада за воде, трошкови надокнаде за унапређивање општекорисних функција шума у складу са чланом 91. ЗОШ-а (у износу од 0,07 % на укупан приход), трошкови противпожарне накнаде, накнада за уређење грађевинског земљишта и трошкови пореза на оружје. У "Трошкове доприноса" планирати трошкове доприноса за ПИО за докуп стажа, доприноса за солидарност на терет послодавца, доприноса за ПИО-бенефицирани стаж и трошкове доприноса за професионалну рехабилитацију инвалидних лица.

Под категоријом "Непроизводне услуге" планирати трошкове одржавање FSC стандарда.

8.4. Највећи дио трошкова Предузећа (преко 90 % од износа укупних трошкова) је стандардизован, односно нормиран различитим методама, а то су: пројекти, норме, калкулације, цијена рада на бази које се израчунавају зараде и накнаде зарада у складу са Општим, Посебним и Појединачним колективним уговором, обавезе по основу Закона и подзаконских аката, порези, доприноси и итд. За мањи дио трошкова за које не постоје норме или се повремено јављају, организациони дијелови Предузећа, односно њихове стручне службе, су дужни да реално планирају висину трошкова на бази искуства из ранијих година, те потребе сталног минимизирања трошкова у сврху јачања профитабилности Предузећа.

При изради производно-финансијског плана, организациони дијелови код којих је нарушена финансијска равнотежа морају имати на уму чињеницу да финансијску консолидацију могу остварити само у том случају ако планирају и остварују максимално могућу добит, а организациони дијелови код којих није нарушена финансијска равнотежа, такође, морају имати на уму чињеницу да постојећу стабилност могу одржавати и повећавати само у том случају ако планирају и остварују одређену могућу добит. Због тога сви организациони дијелови морају на једној страни планирати и остваривати максимално могући пословни приход, а на другој страни морају планирати и остваривати што је могуће мање све врсте расхода.

8.5. Напомена: Сви планирани приходи и расходи морају бити усклађени са Међународним рачуноводственим стандардима, Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа и важећим Аналитичким контним планом Предузећа.

При планирању трошкова водити рачуна да се трошкови за које се не може остварити право на одбитак улазног пореза на додату вриједност (по Закону о ПДВ-у), планирају са урачунатим ПДВ-ом, а сви остали без ПДВ-а.

9. План инвестиционих улагања

При изради овог Плана мора се водити рачуна о реалним изворима финансирања тих улагања. Планови инвестиција који нису засновани на реалним (у највећем степену сигурним)

изворима финансирања неће бити прихваћени. У складу са закључком Надзорног одбора ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац, приоритетно планирати следећа инвестициона улагања:

-Биолошке инвестиције (шумско-узгојни радови). Вриједност ових улагања у табели 9. преноси се из табеле 1.3.;

- Израда шумскопривредних основа
- Пројектовање, реконструкција и градња шумских камионских путева

Поштовање законских одредби у инвестирању и поштовање законских одредби о јавним набавкама је обавезно.

Напомена: При планирању набавке путничких аутомобила водити рачуна да се у планирану цијену, односно вриједност укључи ПДВ, јер се не може остварити право на одбитак улазног пореза.

10. План образовања и стручног усавршавања

У табели 10. планирају се активности и трошкови образовања и стручног усавршавања ученика, студената и стално запослених радника у циљу унапређења газдовања шумама и укупног пословања организационих дијелова и Предузећа у цјелини.

План образовања и стручног усавршавања треба да произилази из потреба Јавног предузећа за одговарајућим кадровима, изражених интереса радника за усавршавањем у струци и из захтјева организације и технологије рада за стручним образовањем и усавршавањем, а у складу са Правилником о стручном образовању и усавршавању радника.

Облици сручног образовања и усавршавања радника и других лица су садржани у члану 7. Правилника о стручном образовању и усавршавању радника.

Трошкови образовања и стручног усавршавања из ове табеле сврставају се у Нематеријалне трошкове у табели 8. Ови трошкови по организационим дијеловима Предузећа (осим Дирекције) могу износити највише 0,30 % од планираног пословног прихода.

11. Остали планови

Саставни дио Производно-финансијског плана овог Предузећа за 2016. годину су и:

- План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра Бања Лука (организациони дио овог Предузећа) чији је основни задатак израда шумскопривредних основа за државне и приватне шуме, израда елабората за проглашење заштитних шума и шума са посебном намјеном, пројекте за шумске комуникације и израде дугорочних програма газдовања подручјем крша.

- План пословања Дирекције Јавног предузећа;

- План набавки-Организациони дијелови Предузећа, у складу са Законом о јавним предузећима, Законом о јавним набавкама, Смјерницама и Упутством о набавкама, те Правилником о набавкама роба и услуга, обавезни су направити појединачне планове набавки (основна средства, ситан инвентар, резервни дијелови, ауто-гуме, заштитна средства, потрошни канцеларијски материјал, рекламни материјал, ХТЗ опрема, све врсте услуга и др.). Планови набавки треба да буду усклађени са планираним трошковима (табела 8.) и Првом пројекцијом плана инвестиционих улагања.

- План радова у приватним шумама заснива се на ШПО за те шуме и пројектима за извођење шумскоузгојних радова. Ови пројекти у свом саставу садрже све радове по обиму, мјесту и времену, а израђује их Јавно предузеће шумарства (ЗОШ,члан 25). Сва шумска газдинства дужна су израдити годишње планове у складу са важећом ШПО.

- Годишњи планови газдовања ловиштима (додијељеним на газдовање шумским газдинствима) којима се морају планирати радови предвиђени ловним основама;

- Планови (за свако ШГ-о) шумских одјељења, по привредним јединицама, у складу са сјекоредом, за дознаку стабала за сјечу и израду извођачких пројеката у току 2016. године чија ће се реализација (извођење радова) планирати за 2017. годину (Табела 11.) и

- Програми радова на утврђивању граница шума и шумског земљишта у државној својини и укњижавања државних шума и шумског земљишта у оквиру граница ШПП-а у катастар некретнина.

12. Остале активности

У 2016. години планиран је наставак активности везаних за усклађивање општих аката са законским прописима.

Б. ПРОИЗВОДНО-ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

Производно-финансијски план садржи:

1. План сјеменско-расадничке производње и план шумскоузгојних радова.
2. План заштите шума и шумског земљишта.
3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената.
4. План реализације шумских дрвних сортимената.
5. План укупне реализације.
6. План осталих производа шумарства
7. План пословања Центра за газдовање кршом
8. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра.
9. План радне снаге.
10. План образовања и стручног усавршавања.
11. План сертификације шума.
12. План формирања и расподјеле укупног прихода.
13. План расхода.
14. План инвестиционих улагања.

1. Сјеменско-расадничка производња и шумско-узгојни радови

ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац сјеменско-расадничку производњу извршава у „Центру за сјеменско-расадничку производњу“ Добој, који је успостављен у циљу очувања генофонда шума Републике Српске, те производње квалитетног сјемена и садног материјала. Остваривање ове функције је увелико олакшано, јер је од 2009. године у функцији Сјеменски центар. Тиме је ЈПШ „Шуме РС“ активно укључено у токове савременог шумарства.

У прилог томе иде и успостављање система индустријске производње контејнерских садница, гдје ЦСРП располаже са аутоматизованом линијом за пуњење контејнера, системима за наводњавање растилишта, одређеном количином контејнера и рамова. Опрема која је инсталирана обезбјеђује тестну производњу од 350.000 садница. У циљу повећања капацитета производње, до планираних 2,5-5 милиона садница годишње, неопходна је набавка додатних количина рамова и контејнера, пластеника и остале неопходне опреме. Успостављањем комплетног система задовољили би потребе Јавног предузећа за контејнерским садним материјалом за радове просте и проширене и репродукције, али и ширег тржишта. Коришћењем савремене линије за производњу садница значајно ће се побољшати квалитет садног материјала, а тиме и успјешност радова пошумљавања на терену.

У циљу очувања и унапређења генофонда, као и његовог правилног коришћења, у оквиру области генофонда и сјеменарства наставиће се започете активности на уређењу регистрованих сјеменских објеката у смислу израде пројеката генетичке мелиорације и уређења сјеменских објеката те стручна контрола и здравствени преглед истих.

На основу процјене уroda сјемена биће направљен план сакупљања, те у складу са њим, организовано сакупљање сјемена у признатим и регистрованим сјеменским објектима. За већину шумских врста дрвећа карактеристично је то да цвјетају и плодносе у временским интервалима, тј. одликују се периодичитетом урода. Такође, урод сјемена варира од године до године, почев од године када га нема, преко година са малим и просјечним уродом па до године са обилним или пуним уродом. Ово захтјева константно опажање обилности цвијетања те предвиђање обилности урода. Правилна процјена урода сјемена у текућој години је од суштинске важности ради планирања његовог сакупљања и благовременог обезбјеђивања потребних средстава, опреме и радне снаге. Од података процјене цвјетања и предвиђања урода зависи да ли је оправдано организовање сакупљања сјемена у једном објекту, шта је потребно и у којем обиму за његову реализацију. Према томе, читава организација послова на сакупљању сјемена зависи од података о уроду.

Узимајући у обзир да се осјећа потреба за већим количинама квалитетног садног материјала лишћарских врста дрвећа, активности на регистрацији нових сјеменских објеката треба усмјерити на издвајање сјеменских објеката лишћара, у првом реду племенитих, као и шумских воћкарица (најчешће у виду групе или појединачних стабала). У том смислу водиће се активности на кандидовању за упис у регистар шумских сјеменских објеката и то састојина, групе или појединачних стабала следећих врста: бијелог јасена (*Fraxinus excelsior*), храста лужњака (*Quercus robur*), багрема (*Robinia pseudoacacia*), крупнолисне липе (*Tilia platyphyllos*), ситнолисне липе (*Tilia cordata*), дивље трешње (*Prunus avium*), дивље јабуке (*malus sylvestris*), дивље крушке (*Pyrus communis*), питомог кестена (*Castanea sativa*), брекиње (*Sorbus torminalis*), оскоруше (*Sorbus domestica*), жаребике (*Sorbus aucuparia*), мукиње (*Sorbus aria*) и др.

Приоритет пословања у 2016. години је успешна тестна производња контејнерских садница и наставак активности на комплетирању система аутоматске линије за контејнерску производњу. Поред тога потребно је интензивирати коришћење осталих шумских производа, кроз подизање нових засада љековитог биља, активности на прикупљању самониклог биља, њиховом ускладиштењу, доради и паковању, а поготово образовању кадрова.

План производње садног материјала у 2016. години је 17.954.735 комада садница.

Слиједи структура производње садног материјала за 2016. године:

Ред. бр.	Врста садног материјала	Количина	Учешће
1.	Четинари	16.700.300	93,01%
2.	Лишћари	1.002.020	5,58%
3.	Воћкарице	103.900	0,58%
Укупно шумски садни материјал		17.806.220	99,17%
4.	Сјемениште	30.000	0,17%
5.	Ожилиште	30.000	0,17%
6.	Пикириште	50.000	0,28%
7.	Растилиште	38.515	0,21%
Укупно хортикултурни садни материјал		148.515	0,83%
Свеукупно садни материјал		17.954.735	100%

Реализација садног материјала у току 2016. године предвиђена је у количини од 4.503.150 комада.

План реализације садног материјала по методи производње је следећи:

Ред. бр.	Врста садног материјала	класично		конт/нис		Укупно	
1.	Четинари	1 524 500	33,9%	2 439 000	54,2%	3 963 500	88,1%
2.	Лишћари	438 600	9,7%			438 600	9,7%
3.	Воћкарице	76 600	1,7%			76 600	1,7%
Σ шумски садни материјал		2 039 700	45,3%	2 439 000	54,2%	4 478 700	99,5%
4.	Сјемениште	1 000				1 000	
5.	Ожилиште						
6.	Пикириште	3 150		3 800		6 950	
7.	Растилиште	9 000		7 500		16 500	
Σ хортикултурни садни материјал		13 150	0,3%	11 300	0,2%	23 250	0,5%
Свеукупно садни материјал		2 052 850	45,6%	2 450 300	54,4%	4 503 150	100%

Из претходне табеле произилази да ће у 2016. години бити реализовано 2.052.850 комада или 45,6% садница произведених класичним методом, као и 2.450.300 комада или 54,4% садница произведених контејнерским или нисула системом.

У прољећној дистрибуцији 2016. године планирана је реализација 596.500 комада садница или 13%, док је за јесењу дистрибуцију преостаје планираних 3.906.650 комада садница или 87%.

Потреба организационих дијелова ЈПШ Шуме РС за садним материјалом је око 2,4 милиона садница. То значи да ће око 2 милиона садница ЦСРП морати да реализује преко екстерних корисника (шумарства у Федерацији, привредни субјекти, рудници, путеви и др. , као и физичка лица). Све ово упућује на неопходност комплексне сарадње на релацији ИРПЦ (планирање шумљавања кроз ШПО)—ЦСРП (производња квалитетног садног материјала у количинама које се могу пласирати у оквиру Предузећа и на екстерном тржишту) – шумска газдинства (која ће квалитетно извршити шумљавање).

Планирани шумско-узгојни радови у оквиру просте репродукције законска су обавеза и морају се у цијелости извршити.

Шумско-узгојни радови планирани у оквиру проширене репродукције шума извршаваће се у складу са степеном обезбјеђених финансијских средстава из накнаде за унапређење општекорисних функција шума (обезбјеђених по основу члана 91. Закона о шумама) и осталих извора финансирања (донације, остварена добит у пословању шумских газдинстава, неутрошена средства просте репродукције) као и од обима извршених експлоатационих радова у високим деградираним и изданаичким шумама. Шумска газдинства, која су у претходном периоду извршила голе сјече на одређеним површинама у поменути две категорије шума ће извршити шумљавање тих површина одговарајућом врстом садница, а потом одржавати и његовати те културе без обзира у ком степену су обезбиједила финансијска средства из накнаде за унапређење општекорисних функција шума. То се исто односи и на површине голети.

У вријеме писања овог планског документа у току је реализација шумскоузгојних радова у проширеној репродукцији шума који ће се финансирати из донаторских средстава Свјетске банке на површини од 373 ха, вриједности 1,4 милион КМ. Радови који се не изврше у текућој години извршиће се у 2016. години. Претпостављамо да ће се радови који се односе на шумљавање изданаичких шума и голети способних за шумљавање, извршити у току 2015. године, док ће радови конверзија изданаичких шума у виши узгојни облик, као и прореде шумских култура /на површини око 600 ха, вриједности 300.000 КМ/ бити пролонгирани за 2016. годину, због понављања процедуре набавке.

Сва шумска газдинства ће вршити комисијски колаудацију (технички пријем) извршених радова на шумљавању (садњом садница, односно сјетвом сјемена) након двије и пет година од извршених радова. На основу записника о колаудацији тих радова установиће се да ли је потребно вршити попуњавање тих површина.

Са становишта биодиверзитета потребно је водити рачуна о очувању мјешовитости врста, а у оним шумским комплексима гдје је она нарушена потребно је вјештачком обновом тежити да се она поново успостави. Ту се првенствено мисли на чисте четинарске састојине у које треба шумљавањем уносити лишћаре (идеалан однос заступљености врста би требао бити 70:30 у корист четинара), како би се сачувала производна способност земљишта. Уношење лишћарских врста у чисте састојине четинара је пожељно ради смањења киселости земљишта у овим састојинама.

Из следеће табеле може се видјети да је планирано повећање шумско- узгојних радова за 20% (посматрано вриједносно) у односу на оцјену извршења у 2015. години. План радова у оквиру просте репродукције шума у 2016. у односу на оцјену остварења у 2015. години је већи за 17 % док су радови проширене репродукције већи за 26 % (посматрано вриједносно), у односу на очекивано остварење истих у 2015. години.

У плану за 2016. годину у њези шумских састојина у оквиру радова просте репродукције планирано је да се уради 15 109 ха. Та површина је знатно већа од планиране у 2015. години и оне која се очекује у остварењу за 2015. годину. До овога повећања је дошло због инспекцијских прегледа у појединим газдинствима којима је наложено да се све површине у којима се врши редовна сјеча евидентирају у те радове. За радове нису планирани трошкови, јер ће се радови извршити сјечама у оквиру предвиђеног система газдовања.

Р.Б.	Фаза рада	Јед. мјере	Планирано 2015.			Оцјена остварења 2015.			Планирано 2016.			оцјена 2015 / план 2015 (индекс)			план 2016 / оцјена 2015 (индекс)		
			Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно	Проста р.шума	Проширена р.шума	Укупно
1	Припрема земљишта за природно подмлађивање	ha	1 672		1 672	1 659		1 659	1 694		1 694	99			102		102
2	Пошумљавање	ha	206	803	1 010	219	491	710	446		726	61	70		128	91	102
3	Попуњавање култура насталих садњом и сјетвом	ha	87	199	286	84	120	203	178		284	60	71		126	149	140
4	Прашење и окопавање	ha	119	47	166	120	49	169	47		157	104	102		92	98	93
5	Чишћење од корова и непожељних врста	ha	560	570	1 130	519	304	823	528		987	53	73		88	174	120
6	Прореди у културама	ha	1 339	577	1 916	774	156	930	479		1 652	58	27		152	308	178
7	Њега шумских састојина	ha	5 910		5 910	8 939		8 939	15 109		15 109	151			169		169
8	Мелиорација издначких шума-превођење у високе шуме	ha		2 570	2 570		1 875	1 875	2 554		2 554	73			136		136
9	Планирана количина садница (у хиљадама)	ком	687	2 185	2 872	706	1 395	2 101	905		2 376	64	73		128	105	113
10	Вриједност редова (у хиљадама)	КМ	5 510	5 435	10 945	5 845	2 955	8 800	3 731		10 542	54	80		117	126	120

2. Заштита шума и шумског земљишта

Значај чувања и заштите шума и шумског земљишта није потребно посебно истацати. Поред привредног и економског значаја, далеко је већи значај који шуме пружају кроз своје општекорисне функције, а које се огледају у утицају шума на остваривање повољног режима вода, спречавање ерозије земљишта, повећање квалитета питке воде, производњу кисеоника, стварање повољних услова за туризам, рекреацију и друге користи.

Због тога послови на заштити шума од бесправних сјеча и бесправног заузимања шума и шумског земљишта, од пожара, биљних болести, штетних инсеката и од штетног дјеловања дивљачи и стоке, заслужују посебну пажњу и траже сталну мобилност и одговорност у њиховом извршавању.

Према плану за 2016. годину, за заштиту шума у Јавном предузећу шумарства "Шуме Републике Српске" планирано је 11.465.500 КМ. По структури тај износ чине следећи трошкови:

Чување шума (чуварска служба)	10 142 737 КМ
Заштита дивљачи и ловних објеката	752 227 КМ
Заштита шума од инсеката	168 152 КМ
Заштита шума од биљних болести	59 480 КМ
Заштита шума и објеката од пожара	214 017 КМ
Заштита шума од елементарних непогода	60 100 КМ
Остали видови заштите	68 786 КМ
Укупно	11 465 500 КМ

Послови, мјере, задаци и активности на заштити шума за 2016. годину планирани су у складу са стварним стањем на терену и Програмом мјера и активности на заштити шума у ЈПШ-а "Шуме Републике Српске" и Акционим планом за сузбијање нелегалних активности, и обухватају:

1. Заштиту шума од човјека (од бесправних сјеча и бесправног промета шумских производа и бесправног заузимања шума и шумског земљишта),

У наредној 2016. години, у циљу подизања нивоа заштите шума од човјека планирано је следеће:

- константна едукација лугарског особља, те подизање нивоа свијести свих запослених о потреби заштите шума,
- преко државних органа издејствовати ажурнији рад судских институција, јер је нерјешавање пријава за шумску штету један од главних разлога појаве бесправних сјеча,
- у газдинствима која имају изражене проблеме по питању бесправних сјеча потребно је размотрити могућност постављања видео надзора на угроженим локацијама,
- на угроженим локацијама треба постављати рампе које онемогућавају кретање теретним возилима (под условом да не ометају живот становницима на тим подручјима),
- извршити разграничење између државних и приватних шума гдје то до сада није урађено, а тамо гдје су гранични знаци уништени извршити њихово обнављање,
- остварити бољу сарадњу са органима МУП-а и истражним органима, како би смањили нелегалне активности,

Услови за ефикаснију заштиту шума су створени измјенама и допунама Закона о прекршајима Републике Српске (Сл. гласник РС- 29/10 од 09.04.2010. године), којима је враћен легитимитет чуварској служби Предузећа да подноси прекршајне пријаве за бесправну сјечу и крађу.

2. Заштиту шума од штетног дјеловања инсеката (поткорњака и и др.) и гљива и биљних болести.

У циљу континуиране заштите шума од губара у Републици Српској проводи се контрола бројности губара на сталним огледним плохама од 2006. године у складу с „Упутством о контроли бројности губара“, које је донио Шумарски факултет у Бањој Луци. Због каламитета губара у 2013. и 2014. години, а знајући какве све посљедице он може проузроковати, потребно је у овој планској години посветити пуну пажњу његовом сузбијању. Наредба о механичком уништавању

јајних легала губара на снази је од 2004. године. По одлуци Управе предузећа све оперативне активности проводиће Оперативни тим за заштиту шума. Директори организационих дијелова су одговорна лица за провођење активности на механичком уништавању јајних легала губара. У случају да се механичким путем не може дјеловати потребно је као и у претходним годинама примјенити авиотретирање нападнутог подручја.

С обзиром да су шуме четинара у Републици Српској у последњих неколико година угрожене од штетних инсеката (сипаца четинара) и да прикупљени подаци у току 2015. године о њиховом бројном стању и нанесеним штетама показују да је њихово бројно стање још увијек у проценту изнад уобичајеног (толерантног), ако овоме додамо велики број сњеголома и сњегоизвала који су готово неминовни у зимском периоду, то нам у наредном планском периоду намеће потребу за досљедним поштивањем прописаних мјера заштите шума, што се посебно односи на:

- Потпуну сјечу, израду и реализацију случајних ужитака, како у високим шумама тако исто и у шумским културама;
- Поред фенотипски нападнутих стабала у језгру потребно је извршити и сјечу следећег прстена 5-10 метара условно здравих стабала, јер је из искуства познато да су се у њима већ настанили поткорњаци.

Генерално гледано у последње три извјештајне године је повећано учешће целулозног дрвета четинара, што је директна посљедица великог броја осушених стабала четинара проузрокованих лошим здравственим стањем састојина.

- Успостављање шумског реда у току сјече и израде шумских дрвних сортимената у цјелости ће се проводити у складу са одредбама Правилника о шумском реду;
- Правовремено постављање клопки са феромонским препаратима за сипце четинара, са савјесним и одговорним њиховим одржавањем, редовним праћењем и евидентирањем броја уловљених инсеката, те постављањем ловних и контролних стабала, уз обавезу редовног обавјештавања надлежне службе у Дирекцији Јавног предузећа.

У сегменту заштите шума од инсеката и биљних болести планирање на дужи период је врло тешко, јер појава ових штетних фактора зависи од низа непредвидивих околности.

И поред тога неопходно је пословање у шумарству проводити тако да би ризик од појаве биљних болести и штетних инсеката у градацији био што мањи. У том смислу Предузеће ће се стриктно придржавати Правилника о шумском реду и других нормативних аката који регулишу ову област.

Због сушења храста на Озрену као што је раније речено (у прегледу активности у 2015. години) Ресорно министарство је формирало оперативни тим за заштиту шума. Чланови Оперативног тима су представници Предузећа, Шумарског факултета и Ресорног министарства.

Задатак Оперативног тима је да:

1. Утврди локалитете, површину и врсту дрвећа захваћене процесом сушења,
2. Утврди интензитет сушења и насталу штету, по врстама дрвећа и захваћеним локалитетима,
3. Утврди узрочнике сушења и насталих оштећења,
4. Дефинише мјере борбе против узрочника сушења шума,
5. Предложи мјере за санацију насталих оштећења,
6. Врши мониторинг над реализацијом мјера и здравственим стањем шума.

Информације са терена о појави градације било ког инсекта, а нарочито губара, морају бити благовремене, јер је потребно у што краћем року дјеловати на сузбијању механичким и хемијским средствима због његове велике градационе способности.

Интензивирати рад на провођењу мјера утврђених од Оперативног тима за заштиту шума, чији је задатак да врши континуирану координацију на нивоу Предузећа са сличним тимовима формираним у шумским газдинствима.

3. Заштиту шума од пожара, уз обавезно доношење оперативних годишњих планова заштите од пожара и гашења истих, као и израду Плана заштите од пожара

Оно што треба истаћи је да је најтеже заштитити шуму од пожара. У овом случају су врло битне превентивне мјере, будност чуварских служби, као и едукација становништва. Имајући у виду узроке и штете које проузрокују пожари у току овог планског периода примијениће се адекватне превентивне мјере и активности на спречавању пожара. Према Програму мјера и активности на заштити шума при изради Оперативног плана заштите од пожара и гашења истих, у овом периоду планира се следеће:

- Едукација становништва на провођењу превентивних мјера у циљу спречавања појаве шумских пожара преко локалних медија (радио станице, новине и слично);
- На видна мјеста покрај путева, на ивицама шума истицање табли са натписима забране ложења ватре и заштите шума од пожара;
- У временским периодима критичним за појаву пожара (рано, топло и сушно прољеће, топло и сушно љето) обезбједиће се осматрачка служба чији припадници морају да врше непрекидно осматрање са доминантних кота. Истовремено, у сједишту шумског газдинства у нерадне дане и после радијског времена обезбједиће се дежурство ради благовременог пријема обавјештавања о појави пожара и организације брзе интервенције на његовом гашењу;
- Осматрачи ће се опремити одговарајућим средством везе (радио станица, мобилни телефон) те двогледом;
- У свим шумским газдинствима формираће се интервентна противпожарна јединица (именима и презима задужених, од најмање тридесет припадника) за гашење пожара хитно по његовом откривању. Иста ће се квалитетно опремити противпожарном опремом и одговарајућим возилом како би била у могућности да ефикасно и у цјелини обавља постављени задатак. Интервентна јединица ће се формирати од радника у сталном радном односу у газдинству, а у случајевима када шумска газдинства не располажу довољним бројем радника у сталном радном односу, иста ће се попунити пријемом радника по уговору о дјелу на те послове. Сви припадници те јединице морају претходно завршити обуку у гашењу пожара;
- На посебно угроженим мјестима (излетишта, објекти) обезбједиће се постављање буради са водом или пијеском;
- У сарадњи са противпожарним инспекторима МУП-а (у станицама јавне безбједности) спријечиће се спаљивање на отвореном простору отпада на постројењима за примарну прераду дрвета (приватне пилане);
- У сарадњи са припадницима станица јавне безбједности додатно ће се ангажовати на откривању изазивача шумских пожара и подношењу пријава против истих надлежним органима правосуђа и МУП-а.

На нивоу Предузећа за плански период планирана су финансијска средства за подмирење трошкова просвјешћивања (едукација) становништва о провођењу превентивних мјера на спречавању појава шумских пожара. То просвјешћивање ће се реализовати у сарадњи са радио и ТВ станицама и то у раним прољећним и најтоплијим љетним данима када је опасност од појаве тих пожара најизраженија.

4. Заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи.

За заштиту шума од штетног дјеловања стоке и дивљачи организациони дијелови су дужни предузети све прописане мјере.

5. Активности на минираним површинама

На територији којом газдују „Шуме РС“ површина од 56.419 ха је минирана површина. Уколико Предузеће успије обезбједити донаторска средства у 2016. години, неопходно је почети са активностима деминирања.

3. Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената

Висина планираног обима сјече и производње шумских дрвних сортимената одређена је Смјерницама за израду Производно-финансијског плана ЈПШ "Шуме Републике Српске" за плански период до висине просјечног годишњег етата по важећим шумскопривредним основама (појединачно за сваку категорију шума).

У току реализације плана шумска газдинства не смију вршити прекорачење планираног годишњег обима сјечиве дрвне масе, нити одступати од планираних одјељења за које су урађени извођачки пројекти и у којима је предвиђена реализација планираног обима сјече. Само у изузетним случајевима и ако за то постоје оправдани разлози за таква одступања, шумска газдинства су дужна правовремено поднијети захтјев Управи Предузећа уз детаљно образложење.

Подлогу за израду Плана сјече и производње шумских дрвних сортимената чине: шумско-привредне основе, извођачки пројекти за планиране шумске одјеле који су израђени на основу усвојене методике за израду пројеката, користећи Јединствене норме радова у шумарству и калкулације цијена коштања радног дана, средства рада и остала потребна документација.

У току извођења радова на реализацији планираног обима сјече и производње шумских дрвних сортимената, сва шумска газдинства ће у потпуности проводити Мјере на унапређењу квалитета и евиденција производње, које садрже следеће:

1. Након израде и доношења шумско-привредне основе, газдинства ће донијети годишње планове сјеча по одјелима (сјекоред) за наредни уређајни период.

2. У Производно-финансијском плану пословања годишњи и трогодишњи план сјече урадити по привредним јединицама, шумским управама, радним јединицама и одјелима.

3. Дознака стабала и израда извођачких пројеката за одјеле у којима ће се радови изводити у наредној години, извршиће се у потпуности у текућој години до израде Производно-финансијског плана пословања за следећу годину. Извођачки пројекти израђиваће се по усвојеној Методици за израду тих пројеката у Предузећу у програму јединственог информационог система Предузећа. У наредном периоду требало би размотрити могућност враћања одредбе о обројчавању дозначених стабала.

4. У извођачким пројектима обавезно ће се планирати метод израде шумских дрвних сортимената.

5. Обавезно је обројчавање шумских дрвних сортимената без обзира на врсту сјече (редовна сјеча, сјеча случајних ужитака). Шумски дрвни сортименти када се израде, приме и искласирају, обројчавају се у складу са Упутством о обројчавању шумских дрвних сортимената плочицама.

6. Обавезно ангажовање стручних радника на пословима размјерања, кројења и класирања шумских дрвних сортимената од стране шумских газдинстава у току извођења радова на искориштавању шума.

7. У циљу остваривања реално могуће квалитетне структуре шумских дрвних сортимената и њихове просјечне продајне цијене, обавезно ће се вршити класирање у шуми код пања и евидентирање квалитетне структуре сортимената у премјерне књиге приликом пријема учинка од сјекача.

8. Обавезна је примјена свих правилника који регулишу ову област, као и одредби шумско-привредних основа и извођачких пројеката. Водити евиденције свих радова у производњи шумских дрвних сортимената по фазама рада у обрасце предвиђене правилницима и обрасце урађене од стране Дирекције Јавног предузећа, евиденције које су саставни дио шумско-привредне основе, а по упутствима приложеним уз те обрасце.

Лице које класира шумске дрвне сортименте у шуми код пања и које врши пријем учинка од сјекача, мора бити шумарске струке и не може у истом одјелу вршити реализацију (отпрему) шумских дрвних сортимената.

9. Редовне и ванредне пописе шумских дрвних сортимената у оквиру шумско-привредног подручја, шумска газдинства ће вршити уз организацију и надзор Централне пописне комисије коју ће именовати директор Предузећа. Елаборат (извјештај) о извршеном попису Централна комисија доставља на разматрање Надзорном одбору Предузећа.

Стручна лица која врше дознаку стабала за сјечу дужна су са становишта обезбјеђивања континуитета продукције дрвне масе строго водити рачуна да буду заступљени сви стручни параметри приликом одабира стабала за сјечу, а у складу са одређеним техничким циљем датим по ШПО. У току сјече и израде, сва дозначена стабла ће се посјећи и изградити.

Задужена лица за реализацију извођачког пројекта морају строго водити рачуна о: провођењу закљученог уговора са извођачем радова, о времену почетка и завршетка радова у одјељењу, динамици сјече и привлачења, употреби тракторских влака, успостављању шумског реда, коришћењу ХТЗ опреме и др. За свако непоштивање уговора лице задужено за реализацију извођачког пројекта мора писменим путем упозорити извођаче радова и дати му одређени временски рок за превазилажење настале ситуације. У случају да се недостаци не отклоне обавијестити одговорно лице да се уговор прекине и извођач радова стави на црну листу, те о насталом проблему одмах обавијестити Управу Предузећа. По завршеном извођењу радова врши се технички пријем. Технички пријем радова на искориштавању шума врши се одвојено од техничких пријема шумско-узгојних и радова на заштитини шума. Комисију за технички пријем радова чине лица одговарајуће стручне спреме са најмање 3 године радног искуства на одговарајућим пословима. Код пријема радова на искориштавању шума комисија утврђује и записнички констатује да ли су начињене штете на земљишту, подмлатку и стаблима која остају у састојини. На основу података из записника о техничком пријему радова, лица са посебним овлаштењима код уговорног органа оцјењују да ли постоји основаност за обрачун накнада за начињене штете, и оцјењују рад стручних лица задужених за надзор и контролу над извођењем тих радова.

Динамички план активности за спровођење мјера у циљу редефинисања организационо – економске позиције „Шума Републике Српске“ обухвата скуп мјера које ће унаприједити производњу, и то:

- Правовремено извршавање планираног физичког обима производње.
- Строго вођење рачуна о кројењу и класирању дрвних сортимената.
- Ефикасно коришћење властите механизације.
- Унапређење и развој система газдовања шумама и пројеката за извођење радова.
- Доношење стратегије и акционог плана за сузбијање нелегалних радњи у шумарству.
- Учешће у изради техничко-технолошке типизације терена, оптималних норматива и сортиментних таблица.
- Редовно ажурирати улазне параметре калкулација у циљу усклађивања цијена извођења радова у шумарству са тржишним цијенама.
- Повећање површине шума.

Провођењем утврђених активности у циљу реализације Мјера биће створени повољни услови за развој сектора шумарства.

Шумско газдинство	Врста дрвета	оцјена остварења 2015.	Трупци			ТТ стубови	Рудно дрво	Остала обловина	Целулозно дрво	Огривно дрво	Укупно
			за резање								
			Ф	Л	за резање						
планирано у 2016. тпз											
"Бања Лука"	четинари	8 002	0	0	2 332	39	937	0	1 962	0	5 270
	лишћари	83 548	433	943	20 283	0	739	0	62 783	0	85 181
	укупно	91 550	433	943	22 615	39	1 676	0	1 962	0	90 451
"Оштрељ"	четинари	46 483	232	0	35 218	841	2 985	188	7 812	0	47 276
	лишћари	32 357	229	492	8 892	0	0	0	6 915	11 592	28 120
	укупно	78 840	461	492	44 110	841	2 985	188	14 727	11 592	75 396
"Панос"	четинари	25 841	48	0	26 651	1 089	3 598	0	6 858	0	38 244
	лишћари	12 715	20	38	3 707	0	0	0	2 350	6 358	12 473
	укупно	38 556	68	38	30 358	1 089	3 598	0	9 208	6 358	50 717
"Бирач"	четинари	11 772	38	0	7 432	503	2 253	0	5 861	0	16 087
	лишћари	55 112	455	1 043	24 124	0	0	0	17 075	39 385	82 082
	укупно	66 884	493	1 043	31 556	503	2 253	0	22 936	39 385	98 169
"Градишка"	четинари	8 598	17	0	5 474	208	332	0	3 140	0	9 171
	лишћари	139 816	844	2 146	39 462	0	0	0	0	98 824	141 276
	укупно	148 414	861	2 146	44 936	208	332	0	3 140	98 824	150 446
"Добој"	четинари	14 483	1	0	4 323	393	2 483	147	3 132	0	10 479
	лишћари	51 662	83	139	8 516	0	210	0	9 421	25 936	44 305
	укупно	66 145	84	139	12 839	393	2 693	147	12 553	25 936	54 784
"Зеленгора"	четинари	11 910	63	0	10 547	222	954	0	2 454	0	14 240
	лишћари	24 367	93	204	7 232	0	0	0	6 624	14 070	28 223
	укупно	36 277	156	204	17 779	222	954	0	9 078	14 070	42 463
"Чемерница"	четинари	35 270	130	0	24 497	787	2 516	0	4 430	0	32 360
	лишћари	18 644	96	213	5 424	0	0	0	4 189	10 976	20 898
	укупно	53 914	226	213	29 921	787	2 516	0	8 619	10 976	53 258
"Врбања"	четинари	15 834	31	0	8 177	0	1 028	0	4 211	0	13 447
	лишћари	69 771	511	1 045	23 318	0	0	0	0	48 899	73 773
	укупно	85 605	542	1 045	31 495	0	1 028	0	4 211	48 899	87 220
"Мајевица"	четинари	13	0	0	0	340	60	0	0	0	400
	лишћари	15 760	0	200	5 660	0	0	0	0	10 363	16 223
	укупно	15 773	0	200	5 660	340	60	0	0	10 363	16 623
"Лисина"	четинари	19 950	53	0	16 861	290	1 483	0	4 108	0	22 795
	лишћари	39 300	163	354	10 927	0	0	0	7 565	14 124	33 133
	укупно	59 250	216	354	27 788	290	1 483	0	11 673	14 124	55 928
"Ботин"	четинари	11 998	10	0	8 644	80	2 432	20	3 513	0	14 699
	лишћари	27 989	120	262	8 787	0	0	0	5 513	16 496	31 178
	укупно	39 987	130	262	17 431	80	2 432	20	9 026	16 496	45 877
"Јахорина"	четинари	48 470	487	0	38 917	1 794	4 702	496	7 975	0	54 371
	лишћари	15 803	277	403	6 920	0	0	0	5 481	11 722	24 803
	укупно	64 274	764	403	45 837	1 794	4 702	496	13 456	11 722	79 174
"Приједор"	четинари	7 687	19	0	4 838	246	816	48	3 518	0	9 485
	лишћари	118 644	515	1 472	30 703	435	0	0	28 583	61 767	123 475
	укупно	126 331	534	1 472	35 541	681	816	48	32 101	61 767	132 960

Производно-финансијски план за 2016. годину

Шумско газдинство	Врста дрвета	оціјена остварења 2015.		Трупици		ТТ стубови	планирано у 2016.			Огревно дово	Укупно
		Ф	Л	за	Рудно дово		Остала обловина	Целулозно дово			
									Ф		
"Рибник"	четинари	56 120	0	43 589	588	3 489	40	8 413	0	56 522	
	лишћари	58 602	698	17 075	0	0	0	12 844	29 874	60 802	
	укупно	114 722	698	60 664	588	3 489	40	21 257	29 874	117 324	
"Сјемећ"	четинари	53 003	0	39 105	673	2 898	0	7 477	0	50 279	
	лишћари	19 684	203	6 503	0	0	0	4 452	14 880	26 130	
	укупно	72 687	203	45 608	673	2 898	0	11 929	14 880	76 409	
"Романија"	четинари	128 843	0	76 302	2 504	10 899	416	27 192	0	117 675	
	лишћари	9 109	11	1 186	0	0	0	1 227	6 423	8 870	
	укупно	137 952	373	77 488	2 504	10 899	416	28 419	6 423	126 545	
"Дрина"	четинари	4 729	0	2 457	44	553	0	563	0	3 617	
	лишћари	51 486	0	29 390	0	0	0	7 671	18 287	55 497	
	укупно	56 215	0	31 847	44	553	0	8 234	18 287	59 114	
"Маглић"	четинари	60 043	523	48 966	1 719	4 922	0	8 674	0	64 804	
	лишћари	23 484	0	8 280	0	0	0	0	14 515	23 508	
	укупно	83 527	523	57 246	1 719	4 922	0	8 674	14 515	88 312	
"Борја"	четинари	31 495	0	14 243	485	3 658	0	6 048	0	24 434	
	лишћари	83 690	331	31 616	0	0	0	0	59 851	92 693	
	укупно	115 185	331	45 859	485	3 658	0	6 048	59 851	117 127	
"Височник"	четинари	118 690	864	78 195	1 142	1 550	0	28 039	0	109 790	
	лишћари	16 660	0	6 994	0	0	0	0	13 068	20 237	
	укупно	135 350	864	85 189	1 142	1 550	0	28 039	13 068	130 027	
"Вучевица"	четинари	46 619	0	35 807	387	2 241	131	5 990	0	44 557	
	лишћари	10 168	0	6 518	0	0	0	0	12 810	19 328	
	укупно	56 787	0	42 325	387	2 241	131	5 990	12 810	63 884	
"Горица"	четинари	67 365	240	51 100	291	5 546	0	14 829	0	72 006	
	лишћари	37 883	183	9 045	0	0	0	5 893	18 958	34 468	
	укупно	105 248	423	60 145	291	5 546	0	20 722	18 958	106 474	
ЦГК	четинари	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	лишћари	459	0	0	0	0	0	0	650	650	
	укупно	459	0	0	0	0	0	0	650	650	
"Трескавица"	четинари	6 773	9	6 561	33	380	0	2 119	0	9 102	
	лишћари	19 576	66	5 122	0	0	0	3 094	9 000	17 441	
	укупно	26 349	75	11 684	33	380	0	5 214	9 000	26 543	
"Клековача-Потоци"	четинари	33 408	258	27 116	618	2 695	206	5 083	0	35 977	
	лишћари	11 994	85	2 407	0	0	0	1 867	3 782	8 338	
	укупно	45 402	343	29 523	618	2 695	206	6 950	3 782	44 315	
Укупно	четинари	873 399	3 913	617 353	15 317	65 409	1 692	173 401	0	877 086	
	лишћари	1 048 284	4 920	328 091	435	949	0	130 765	635 392	1 113 105	
	укупно	1 921 682	8 833	945 443	15 752	66 358	1 692	304 166	635 392	1 990 190	

Планирани обим сјече и производње шумских дрвних сортимената за 2016. годину је већи за 4 % у односу на очекивани у 2015. години. Преглед планиране сјече у 2016. години по организационим дијеловима и за Предузеће укупно, са освртом на оцјену остварења за 2015. годину, дат је у табели на страни 33 и 34.

4. План реализације шумских дрвних сортимената

План реализације шумских дрвних сортимената је производ укупних планираних количина по сортиментима и цијена из важећег Цјеновника шумских дрвних сортимената.

Приликом реализације произведених количина шумских дрвних сортимената, мора се имати на уму следеће:

- обавезна је примјена једнообразног купопродајног уговора и услова у њему,
- продаја вриједнијих дрвних сортимената (трупаца) путем лицитације је предвиђена у количини до 25 % укупно реализоване количине трупаца, а у складу са одлуком Надзорног одбора,
- забрањена је продаја трупаца у дубећем стању изузев продаје ограничених количина за изградњу и поправку породичних кућа и помоћних објеката на селу,
- рад са непословним купцима и извођачима који не извршавају уредно радове, не ивршавају уговором предвиђене обавезе, баве се нелегалним активностима у шумарству, односно субјектима са "црне листе" је забрањен,
- пласману мање вриједних сортимената (рудно, целулозно и огревно дрво) мора се посветити посебна пажња по питању њихове процентуалне заступљености у укупној реализацији ШДС. Потребно је да њихов проценат буде усклађен са планом и са процентом који је предвиђен шумскопривредним основама,
- квалитет и солвентност купца је основ при одабиру пословног партнера.

Из следеће табеле може се видјети да је у наредној години планирано повећање физичког обима реализације шумских дрвних сортимената за 2 % у односу на очекивано извршење у 2015. години. Планира се сортиментно учешће трупаца четинара веће за 2,15 % од очекиваног учешћа истих у 2015. години. Планирано сортиментно учешће трупаца букве је мање за 1,21% у односу на извршење у 2015. години, што директно смањује просјечну цијену за 3,30 КМ/м³ код лишћара, у односу на извршење 2015. године. Планирана цијена свих ШДС који ће се реализовати са камионског пута или централног стоваришта је 85,92 КМ/м³ и мања је за 1,05 КМ по јединици производа од очекиване у 2015. години. Разлог овог смањења је лошије планирана сортиментна и квалитетна структура лишћара у односу на ону која се очекује у реализацији шумских дрвних сортимената у 2015. години.

У складу са Динамичким планом предвиђене су следеће мјере:

- Продаја шумских дрвних сортимената вршиће се искључиво уз обезбјеђивање гаранција или авансном уплатом.
- Редовно усклађивање цијена шумских дрвних сортимената са цијенама у окружењу и условима тржишта.
- Учешће у активностима за утврђивање степена финализације предузећа за прераду дрвета.
- Учешће у радној групи за израду правилника који ће уредити односе између шумарства и прераде дрвета.

Производно-финансијски план за 2016. годину

Сортимент		Оцјена остварења 2015. године					План за 2016.г.					Индекс			
		Количина м3	Цијена КМ	Вриједност КМ	Сорт. структур.	% обл.	Количина м3	Цијена КМ	Вриједност КМ	Сорт. структур.	% обл.	план/оцјена Кол.	Вријед.		
ЧЕТИНАРИ	Трупци јеле и бијелог бора	за фурнир	1 549	205,94	319 052		0,47	2 456	190,00	466 673		0,71	159	146	
		за љуштење													
		за резање	I кв. класе	125 913	142,24	17 910 389		38,45	104 767	140,00	14 667 324		30,35	83	82
			II кв. класе	101 992	116,88	11 921 128		31,14	155 572	117,00	18 201 875		45,07	153	153
			III кв. класе	98 058	96,59	9 471 523		29,94	82 374	98,00	8 072 619		23,86	84	85
	Укупно	327 512	120,98	39 622 093	36,54		345 168	119,97	41 408 492	39,47		105	105		
	Трупци смрче	за фурнир	625	203,43	127 215		0,24	1 423	190,00	270 391		0,59	228	213	
		за љуштење	303	173,50	52 551		0,11								
		за резање	I кв. класе	87 973	140,65	12 373 573		33,11	68 538	140,00	9 595 272		28,19	78	78
			II кв. класе	82 029	116,43	9 550 501		30,88	106 419	117,00	12 451 013		43,77	130	130
			III кв. класе	94 744	96,58	9 150 831		35,66	66 774	98,00	6 543 818		27,46	70	72
	Укупно	265 674	117,64	31 254 672	29,64		243 153	118,69	28 860 494	27,81		92	92		
	Трупци црног бора	за фурнир						29	166,00	4 837		0,09			
		за љуштење						0	146,00	70		0,00			
		за резање	I кв. класе	6 103	126,59	772 652		25,89	7 447	126,00	938 279		22,99	122	121
			II кв. класе	6 860	104,25	715 165		29,10	17 053	105,00	1 790 570		52,65	249	250
			III кв. класе	10 607	87,76	930 885		45,00	7 862	88,00	691 856		24,27	74	74
	Укупно	23 570	102,62	2 418 702	2,63		32 391	105,76	3 425 613	3,70		137	142		
	Трупци осталих четинара	за фурнир													
		за љуштење													
за резање		I кв. класе	196	129,59	25 400		18,73	115	126,00	14 501		14,65	59	57	
		II кв. класе	323	104,78	33 887		30,90	387	105,00	40 662		49,30	120	120	
		III кв. класе	527	88,09	46 433		50,37	283	88,00	24 917		36,05	54	54	
Укупно	1 047	101,02	105 720	0,12		786	101,95	80 081	0,09		75	76			
Укупно трупци четинара	617 803	118,81	73 401 187	68,92		621 498	118,70	73 774 679	71,07		101	101			
ТТ стубови	6 841	141,60	968 641		0,76	15 331	137,20	2 103 371		1,75	224	217			
Рудно дрво	57 891	71,98	4 166 788		6,46	64 727	72,00	4 660 345		7,40	112	112			
Остала обловина	10	96,00	1 007		0,00	1 660	44,85	74 447		0,19					
Целулозно дрво	213 877	47,95	10 254 957		23,86	171 249	47,27	8 094 227		19,58	80	79			
Свеукупно:	896 423	99,05	88 792 579	100		874 466	101,44	88 707 070	100		98	100			
ЛИШЋАРИ	Трупци букве	за фурнир	1 406	275,41	387 301		0,45	4 514	272,00	1 227 895		1,44	321	317	
		за љуштење	7 914	193,03	1 527 607		2,55	11 667	182,00	2 123 436		3,72	147	139	
		за резање	I кв. класе	106 400	121,17	12 892 318		34,28	66 755	117,00	7 810 331		21,29	63	61
			II кв. класе	99 188	91,77	9 102 308		31,96	95 631	90,00	8 606 750		30,50	96	95
			III кв. класе	95 451	69,21	6 606 638		30,75	134 966	68,00	9 177 664		43,05	141	139
	Укупно	310 359	98,33	30 516 174	32,91		313 533	92,32	28 946 077	31,70		101	95		
	Трупци храста	за фурнир	F1	128	454,23	58 174		0,38	326	450,64	146 901		1,25	255	253
			F2	667	369,80	246 477		1,97	848	370,80	314 542		3,25	127	128
		за резање	I кв. класе	8 152	223,49	1 821 914		24,10	5 223	222,00	1 159 454		20,00	64	64
			II кв. класе	10 791	157,38	1 698 214		31,91	7 219	160,00	1 154 970		27,64	67	68
			III кв. класе	14 084	125,26	1 764 165		41,64	12 500	130,00	1 624 996		47,86	89	92
	Укупно	33 821	165,25	5 588 944	3,59		26 116	168,52	4 400 863	2,64		77	79		
	Трупци племенитих	1 096	201,84	221 208		0,12	2 933	167,38	490 910		0,30	268	222		
	Трупци осталих	3 796	87,22	331 050		0,40	3 026	79,96	241 978		0,31	80	73		
	Рудно дрво	623	79,71	49 662		0,07	930	76,16	70 830		0,09	149	143		
	Остала обловина	797	133,72	106 534		0,08	435	136,00	59 160		0,04	55	56		
	Целулозно дрво	88 018	63,29	5 570 205		9,33	117 904	62,19	7 332 851		11,92	134	132		
	Огријев	504 517	57,09	28 804 321		53,50	524 111	56,95	29 850 556		52,99	104	104		
	Свеукупно:	943 026	75,49	71 188 098	100		988 987	72,19	71 393 225	100		105	100		
	СВЕУКУПНО:	1 839 449	86,97	159 980 677	94		1 863 453	85,92	160 100 295	94		101	100		
ЛИШЋАРИ+ЧЕТИНАРИ	115 765	30,69	3 552 760	6		128 738	30,14	3 880 081	6		111	109			
СВЕУКУПНО	1 955 214	83,64	163 533 437	100		1 992 190	82,31	163 980 376	100		102	100			

5. План укупне реализације

Планирана укупна реализација (укупан приход по свим основама) износи 195.553.133 КМ и обухвата:

Ред. Бр.	Врста реализације	Вриједност /КМ/
1	Реализација од шумских дрвних сортимената	164.720.140
2	Реализација по основу коришћ. намјенских средстава у складу са ЗОШ :	
	- шумско-узгојни радови	9.221.261
	- изградња и реконструкција путева	6.855.773
	- остало у складу са Законом	3.347.686
3	Реализација од расадничке производње	1.981.785
4	Реализација од ловства	240.729
5	Реализација од осталих шумских производа	168.000
6	Реализација од шумских штета (наплата)	120.500
7	Реализација од услуга у приватним шумама	1.986.641
8	Остали пословни приходи	5.960.836
9	Финансијски приход	321.308
10	Остали приходи	564.474
11	Приходи по основу пром. рач. пол. и исп. греш. ран. година	64.000
	Укупно	195.553.133

Реализација од шумских дрвних сортимената чини 84 % укупног прихода Предузећа. План реализације по основу ефеката продаје путем лицитације приказан је у табеларном дијелу Плана. Реализација шумскоузгојних радова и расадничке производње произилази из планираног обима извођења ових радове, те производње садница у планском периоду.

Структуру остале реализације чине: приходи од пословне дјелатности ИРПЦ-а Бања Лука и Центра за газдовање кршем Требиње, финансијски приходи и остали приходи.

6. Остали производи шумарства

Међу природним ресурсима Републике Српске ловне површине заузимају значајан простор и имају специфичну улогу у интегралном газдовању шумама. Ловне површине у Републици Српској износе 2.170.000 ха што је 86 % укупне територије РС. ЈПШ "Шуме Републике Српске" газдује са 634.778 ха ловних површина. То је еколошки здрав простор, који насељава аутохтона дивљач овог поднебља, високе трофејне вриједности. У погледу успјешности газдовања ловиштем у оквиру ЈПШ "Шуме Републике Српске" постоји широк квалитативни распон, од оних који раде и који су доста урадили и ловство одмах схватили као интегрални дио своје дјелатности, до оних који су у ловству недовољно учинили. Такво стање у појединим случајевима је углавном производ објективних околности, али и субјективних фактора. Значајан корак напријед у газдовању ловиштима ЈПШ РС направљен је у већини привредних (8 ловишта површине 111.780 ха) и посебних ловишта (4 ловишта површине 29 124 ха), која у сваком погледу и требају бити узор доброг газдовања.

Планови газдовања за ловишта додијељена на газдовање појединим шумским газдинствима раде се за период 01.04. текуће до 31.03. наредне године, односно период биолошке, ловне године, па као такви, након одобрења од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, саставни су дио овог плана.

Садашње стање и ниво развијености ловства у ЈПШ "Шуме Републике Српске" одређују пословну оријентацију и мјере газдовања које ће се проводити на укупном простору од 634.778 ха.

- У газдовању ловиштима и даље давати приоритет узгоју и заштити дивљачи са циљем постизања пуног господарског капацитета ловишта и коришћења реалног годишњег прираста.

- Стимулативним и другим мјерама стварати услове да дивљач у ловишту буде брига свих, посебно оперативно-техничког особља ЈПШ РС, локалних ловаца и њихових организација са којим треба успоставити и одржавати партнерске односе.

- Појачати ангажман медија у пропаганди ловства као ресурса еколошко-привредне категорије.

- Иако је ЦИТЕС потписан, отежано је његово спровођење у пракси, па је потребно на свим нивоима, уз сарадњу са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и осталим надлежним Министарствима и научним установама инсистирати на његовој реализацији, како би се омогућио долазак страних ловаца.

Да би обезбиједили значајнији приход од осталих (споредних) шумских производа неопходно је кадровско јачање и одговорнији однос према овим пословима у шумским газдинствима и Предузећу у цјелини, израда упутстава, те обезбјеђење локација пратећих објеката (хладњача, магацина и др.) и тржишта.

Шумска газдинства која планирају приход од осталих шумских производа ће:

- задужити стручно лице за обављање ових послова, обезбиједити складишни простор, откупне станице гдје ће се вршити откуп ових производа, обезбиједити мјерне инструменте и друго неопходно за функционисање истих,

- придржавати се Правилника о начину искоришћавања осталих производа,

- приликом откупа придржавати се Правилника о губицима на роби,

- благовремено ријешити питање циркулације финансијске документације,

- сва газдинства су дужна да на свом подручју изврше контролу промета осталих производа, те сходно законским прописима изврше наплату предвиђене таксе за кориштење истих.

Неопходно је да Производни сектор иницира ове активности у свим шумским газдинствима.

7. План пословања Центра за газдовање кршом

Центар за газдовање кршом Требиње газдује шумама и шумским земљиштем на подручју општина Требиње, Љубиње, Билећа и Берковићи, као и дијеловима општина Невесиње и Гацко. Основни документ на основу кога се газдује овим подручјем је дугорочни Програм газдовања подручјем крша, који се доноси за период од десет година (од 01.01.2014.г. – 31.12.2023.г.) , и газдовање се углавном своди на кориштење општекорисних функција шума (ЗОШ. Члан 15).

Већина активности радника Центра за газдовање кршом Требиње планираних у 2016. години су радови на узгоју и заштити шума.

1. Од узгојних радова планирано је да се из средстава просте репродукције шума изврши пошумљавање унутар високих шума на површини од 0,5 ha.

2. Из средстава посебних намјена за шуме (проширена репродукција) планирано је извођење следећих радова:

-пошумљавање крша на површини од 14 ha (Требиње 4,5 ha; Љубиње 2 ha; Билећа 3,5 ha; Берковићи 1 ha; Невесиње 1 ha и Гацко 2 ha).

-попуњавање култура на кршу на површини од 10 ha (Требиње 1,5 ha; Љубиње 1 ha; Билећа 2ha; Берковићи 2 ha; Невесиње 2,5 ha и Гацко 1 ha)

Поред узгојних радова из средстава посебних намјена за шуме планирани су да се финансирају радови заштита шума од биљних болести и штеточина и заштита шума од пожара, као и да се финансирају плате радника центра у складу са пројектима финансирања Центра за газдовање кршом Требиње.

3. Из средстава Свјетске банке и средстава посебних намјена за шуме планирано је да се финансирају радови на успостављању расадника за производњу медитеранских врста кроз набавку опреме за расадничку производњу, пластеника, изградња система за наводњавање, изградњу и асфалтирање радно-манипулативне површине и комуникација кроз расадник, прикључак на магистрални пут, градња помоћних објеката, ограде, компостне јаме, портирнице итд.

8. План пословања Истраживачко-развојног и пројектног центра

Статутом ЈП "Шуме Републике Српске" организациони дио Истраживачко-развојни и пројектни центар основан је с циљем да за Предузеће првенствено, а и за друге субјекте, израђује и извршава:

- шумско-привредне основе за државне и приватне шуме,
- ловне основе,
- пројектовање објеката ниско и високоградње,
- инвестиционо-техничку документацију,
- остале пројекте и програме,
- послове дијагнозно-прогнозне и извјештајне службе.

У току 2016. године, планирано је да се изврше следећи радови:

-Обрада теренских података и писање текстуалног дијела шумскопривредне основе за „Усорско-Украинско“ шумскопривредно подручје.

-Прикупљање таксационих података за следећа шумскопривредна подручја: "Средње Врбаско", "Ханпјесачко" и "Чемерничко".

-Припремни радови за инвентуру који се односе на издвајање и обиљежавање одсјека на терену за следећа шумскопривредна подручја: "Рибничко", "Козарачко" и "Которварошко".

- дигитализација карата за шумска газдинства за преостала шумскопривредна подручја.

-пројектовање и израда инвестиционо-техничке документација за пројекте изградње шумских камионских путева око 80 km и пројекте реконструкције шумских камионских путева око 40 km.

-преглед регистрованих и нерегистрованих сјеменских објеката у свим шумскопривредним подручјима гдје је било таквих објеката.

-прегледи расадника у погледу контроле производње, здравственог стања шумског сјемена и контроле квалитета и здравственог стања садног материјала.

-снимање таксационих података и израда шумскопривредне основе за приватне шуме за подручје града Бања Лука.

-израда ловних основа за ловачка удружења.

-процјена здравственог стања стабала по дрворедима у општинама Републике Српске, за које послове још није склопљен уговор, а очекује се да ће се то обавити до прољећа 2016. године.

-израда елабората на основу података прикупљених у 2015. години са постављених биоиндикацијских тачака. И у 2016. години вршиће се снимање података са постављених биоиндикацијских тачака у оквиру Извјештајно-прогнозне службе.

- обука сјечака и тракториста у Јавном предузећу, сходно одлуци Управе Јавног предузећа.

9. План радне снаге

Производно-финансијски план ће се реализовати са 4 581 радника са следећом квалификационом структуром радне снаге:

Укупно	ВСС	ВШС	ССС	НСС	ВКВ	КВ	ПК	НК	Укупно
Број запослених	962	83	2 243	46	53	914	79	201	4 581
%	21	2	49	1	1	20	2	4	100

Динамичким планом активности на спровођењу мјера за редефинисање организационо-економске позиције ЈПШ „Шуме Републике Српске“ је предвиђена израда Статута Предузећа усклађеног са Законом о предузећима и другим важећим законима у Републици Српској, као и израда јединственог нормативног акта о Организацији и систематизацији радних мјеста. Тим актом ће се коначно уредити питање радне снаге, евентуални вишак радника, одговарајућа квалификациона структура, распоред радника у складу тог акта и друга потребна питања из домена радне снаге.

Доношењем Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста и извршилаца извршит ће се распоред радника у складу са одредбама тог акта, евентуални вишак радника

рјешавати у складу са планом рјешавања вишка радника који би се урадио након доношења тог акта. Те раднике прераспоредити на нове послове формиране у процесу проширења дјелатности Предузећа.

10. План образовања и стручног усавршавања

За унапређење газдовања шумама, један од предуслова је повећање стручности и квалитета стручног рада запослених радника кроз преквалификацију, додатно образовање и усавршавање. Исто тако, стипендирањем ученика и студената одређених квалификација планира се побољшати квалификациона структура и обезбједити неопходни додатни кадрови, који су гарант бољег и стручнијег рада.

У ове сврхе предвиђено је укупно 361.685 КМ финансијских средстава, а њихова расподјела ће се вршити на основу Правилника донешеног на нивоу Предузећа.

11. План сертификације шума

Јавно предузеће шумарства "Шуме Републике Српске" посједује престижни FSC сертификат за газдовање шумама. Према дефиницији, "FSC сертификација газдовања шумама значи да се шумом и шумским земљиштем газдује према строгим еколошким, социјалним и економским стандардима". На овај начин шумарство Републике Српске улази у сам врх свјетских трендова, јер је по FSC стандардима сертификирало површину државних шума у свим шумским газдинствима која се налазе у саставу ЈПШ "Шуме Републике Српске", што у свјетским размјерима представља изузетан резултат.

Сертификација је релативно нов концепт унапређења квалитета газдовања шумским ресурсима који се у потпуности базира на принципу добровољности. Смисао сертификације је да се осигура потврда да је производ произведен на прописан начин. Повећањем друштвене свијести о уништавању и деградацији шума дошло се до тога да се потрошачи желе осигурати да куповином дрвета и других производа шуме неће допринијети том уништавању, већ напротив да ће помоћи очувању тог богатства за будуће генерације. Под сертификацијом газдовања шумама подразумјева се процедура у којој независно акредитационо тијело (акредитациона кућа SGS из Словачке) издаје писмену потврду и тиме гарантује за аутентичност свога налаза, да су активности газдовања које се проводе на одређеном шумском подручју усклађене са унапријед дефинисаним и међународно признатим стандардима. То потврђује да предузећа која газдују шумама доприносе у побољшању стања шумског екосистема, а тиме и глобалног екосистема.

Међународним FSC стандардима за газдовање шумама је предвиђено издвајање шума високе заштитине вриједности и репрезентативних узорака 5% од укупне површине, док је у „Шумама РС“ издвојено 8,13% цјелокупне површине под шумама. Све ове шуме су обиљежене на прегледним картама.

У овој години потребно је ажурирати све активности на отклањању неусаглашености са FSC стандардима које су изречене у види корективних мјера. Одређене неусаглашености које су изречене у претходним прегледима поновиле су се тако да су квалификоване као велике корективне мјере. Оне се огледају у неадекватној примјени ХТЗ-е опреме и мониторинга шума високе заштитне вриједности. Велике грешке изискују поновну контролу у року од 3-6 мјесеци. Евидентиране мале неусаглашености треба отклонити до следећег редовног годишњег прегледа.

Урађени су акциони планови за отклањање неусаглашености посебно за велике, а посебно за мале неусаглашености. Све ово изискује озбиљност у поштивању свих критерија које прописују FSC стандарди, да газдинства са великом одговорношћу приступе отклањању истих примједби. Само колективни и одговорни рад може да уроди добрим резултатима, пошто је најављено да се ради на проширењу FSC стандарда, односно индикатора.

12. План формирања и расподеле укупног прихода

План формирања и расподеле укупног прихода (план биланса успјеха) је продукт планираног обима реализације шумских дрвних сортимената и њихових цијена из важећег Цјеновника, као и осталих пословних, финансијских и других прихода, са једне стране, те пословних, финансијских и осталих расхода насталих коришћењем шума и шумског земљишта у складу са Законом о шумама и осталим законским и подзаконским прописима, са друге стране.

У односу на остварени укупни приход из 2014. године планира се повећање укупног прихода у 2016. години за 8 %, док је то повећање у односу на очекивани приход у 2015. години 5 %. План формирања и расподеле укупног прихода види се из следеће табеле:

Ред. бр.	Елементи	Оцена остварења у 2015 Износ (КМ)	План 2016. Износ (КМ)	%	
1	Пословни приход	184 393 192	194 603 351	106	
2	Пословни расход	177 409 124	188 472 792	106	
3	Финансијски приход	315 649	321 308	102	
4	Финансијски расход	1 978 568	1 406 821	71	
5	Остали приход	597 375	564 474	94	
6	Остали расход	904 953	547 005	60	
7	Приходи од усклађ.вријед.стал.имовине	98 000			
8	Расходи од усклађ.вријед.стал.имовине	1 050	1 000	95	
9	Приход по основу промј. рач. политика и исправке грешака из ранијих година	63 892	64 000	100	
10	Расходи по основу промј. рач. политика и исправке грешака из ранијих година	291 843	50 000	17	
11	Укупни приход	185 468 108	195 553 133	105	
12	Укупни расход	180 585 538	190 477 618	105	
13	Бруто резултат	Бруто добитак	4 882 570	5 075 515	104
14		Бруто губитак			
15	Порези и доприноси из добитка				
16	Нето резултат Предузећа	Нето добитак	4 882 570	5 075 515	104
		Нето губитак			

Пословна 2015. година за Предузеће представља постепену стабилизацију пословања у сфери производње и реализације шумских дрвних сортимената што је дјелимично довело до поправљања финансијске стабилности.

У 2016. години се очекују бољи финансијски резултати у односу на очекиване у 2015. години за 4 индексна поена. Такав резултат је могуће остварити само уз максимално ангажовање свих радних људи и менаџмента Предузећа и бољи третман Предузећа код релевантних фактора друштвене заједнице. Конкретна помоћ Предузећу би била, поред осталог, и сагласност Владе РС на продају најквалитетнијих шумских дрвних сортимената путем лицитације што је и предвиђено овим планом, а и обавеза је која проистиче из важећег Акционог плана на сузбијању незаконитих активности у сектору шумарства и дрвне индустрије донесеног од стране Владе РС.

Недостатак обртних средстава у дужем периоду код неких организационих дијелова Предузећа намеће интензивнији рад на поправљању ликвидности, односно дуготрајан и темељит рад на финансијској консолидацији.

То првенствено подразумијева:

- спровођење донешених мјера из претходне године, у потпуности,
- потпуно извршавање планираних задатака,
- повећање учешћа више вриједних сортимената,
- свођење свих залиха на оптимум,
- израда аката у циљу дефинисања оптималног броја радника,

- провођење мјера штедње на свим нивоима,
- одабир квалитетних, доказаних и солвентних купаца,
- бољу наплату и утуживање дужника,
- инвестирање у складу са могућностима,
- стимулативно награђивање запослених.

Динамички план обухвата мјере за увођење строге финансијске дисциплине уз обрачун затезних камата и обавезно коришћење електронске диспозиције, у циљу постизања боље ликвидности. Израдом аката о интерном финансирању контролисати преливање финансијских средстава између организационих дијелова. Разрадом критерија за спровођење компензација допринијети бољој финансијској дисциплини. Смањењем задужености предузећа, обезбјеђивањем инструмената плаћања, наплатом старих потраживања склапањем уговора о репрограму постићи пуну финансијску стабилност.

13. План расхода

Предвиђени планирани расходи (трошкови) су 190 477 618 КМ. Највећи дио планираних расхода чине пословни расходи, односно 98,95 % од укупних расхода. У оцјени остварења за 2015. пословни расходи чине 98,24 % укупних расхода.

Структура планираних расхода за 2016. годину у поређењу са оцјеном остварења истих у 2015. години је дата у следећој табели:

Ред. бр.	Врста расхода	Оцена остварења у 2015. Износ (КМ)	План 2016. Износ (КМ)	индекс
1	Набавна вриједност продате робе	61 416	105 000	171
	Трошкови материјала	3 646 166	5 506 959	151
	Трошкови горива и енергије	4 253 641	4 944 254	116
	Трошкови плата и накнада плата	82 741 813	86 843 474	105
	1 - сјеча и израда шумских дрвних сортимената	13 822 729	13 359 491	97
	2 - привлачење шумских дрвних сортимената од пања до кам. пута	27 307 240	28 377 975	104
	Укупно /1+2/:	41 129 969	41 737 466	101
	3 - Остале производне услуге	7 972 925	10 089 512	127
	Укупно трошкови производних услуга /1+2+3/:	49 102 894	51 826 978	106
	Амортизација основних средстава	6 162 966	6 758 117	110
Трошкови накнаде за шуме-члан 89. став 1.30Ш-а	12 492 495	13 090 900	105	
Накнада за општине	16 050 451	16 199 672	101	
Остали пословни расходи	2 897 283	3 197 438	110	
	Укупно:	177 409 124	188 472 792	106
2	Финансијски расходи из односа са повезаним правним лицима	18 075	20 800	115
	Расходи камата и негативних курсних разлика	1 955 835	1 369 821	70
	Остали финансијски расходи	4 658	16 200	348
	Укупно:	1 978 568	1 406 821	71
3	Губици по основу расходовања и продаје осн. средств. и нематеријалних улагања		2 000	
	Мањкови	2 231	2 350	105
	Расходи по основу исправке вриједности и отписа потраж. и остали расходи	902 722	542 655	60
	Укупно:	904 953	547 005	60
4	Расходи од усклађивању вриједности сталне имовине	1 050	1 000	95
5	Расходи по основу промјене рач. полит. и исправке грешака из ранијих година	291 843	50 000	17
	Свеукупни расходи	180 585 538	190 477 618	105

У структури пословних расхода производне услуге чине 27,50%, односно 51,83 милиона КМ, од чега сјеча, израда и привлачење учествује са 80,53 % у укупним производним услугама. Трошкови зарада и накнада зарада чине 46,08 % пословних расхода, док су трошкови надокнаде за коришћење шума и шумског земљишта 6,95 % укупних пословних расхода, трошкови накнада за развој општина са којих потичу продати дрвни сортименти, по основу Закона о шумама ("Сл.Гласник РС", број 75/08 и допуна истог "Сл.Гласник РС", број 60/13) у пословним расходима партиципирају са 8,60%, а остали пословни расходи чине 1,70 % укупних пословних расхода. Расходи су планирани на основу:

- Остварених трошкова за 2014. и очекиваних из 2015. године,
- Општег и Појединачног колективног уговора,
- Јединствених норми радова у шумарству и калкулација, те извођачких пројеката, и
- Законских прописа и уредби.

За боље пословање, односно бољи финансијски резултат поред остварења зацртане производње и побољшања њене квалитетне структуре, предвиђена је штедња на свим нивоима и сегментима.

Нарушена финансијска равнотежа код једног броја шумских газдинстава се може поправити повећањем прихода, с једне и смањеним трошковима, с друге стране.

14. План инвестиционих улагања

Због усложене процедуре усвајања коначног Плана инвестиција у претходним годинама, Управа Предузећа је донијела одлуку да се у вријеме израде Производно–финансијског плана врши и израда коначног Плана инвестиционих улагања који ће да садржи инвестициона улагања по врстама инвестиција и по организационим дијеловима Предузећа, са изворима финансирања и да она као таква буду саставни дио Производно–финансијског плана за 2016 годину.

План инвестиционих улагања представља оцјену потреба за инвестицијама у сваком шумском газдинству, или другом организационом дијелу Предузећа са приоритетима будућег инвестирања који су раније одређени одлуком Надзорног одбора. Ти приоритети у инвестирању су:

- биолошке инвестиције (шумскоузгојни радови),
- реконструкција и градња шумских камионских путева,
- шумскопривредне основе.

У 2016. години не планира се значајнија набавка материјално-техничких средстава за искоришћавање шума.

Предвиђена су укупна улагања у износу од 43,9 милиона КМ.

Врста инвестиције		Оцјена остварења у 2015.	План 2016.	%
Биолошке инвестиције	из извора надокнаде за коришћ. шума и шумског земљишта и осталих извора	8 800 471	7 624 855	87
	из извора надокнаде за унапређ. општекорисних функција шуме		2 917 352	
	Укупно:	8 800 471	10 542 207	120
Изградња шумског камионског пута		2 247 193	6 083 142	271
Реконструкција шумског камионског пута		2 096 085	6 162 889	294
Израда ШПО		1 166 158	1 230 810	106
Ловна основа			25 000	
Информациони систем		76 145	5 357 300	7036
Набавка основних средстава		3 212 514	9 772 307	304
Изградња и куповина објеката		921 263	4 492 393	488
Остало		548 744	233 000	42
Укупно		19 068 574	43 899 048	230

Као што се види у табели, планира се повећање инвестиционих улагања у односу на очекивана улагања у 2015. години за 130 %. Разлог овоме је првенствено: повећање биолошких инвестиција (шумскоузгојни радови), изградња и реконструкција шумских камионских путева и значајно већа улагања у информациони систем, набавку основних средстава као и у изградњу и куповину објеката. У току 2016. године обавеза Сектора за план, анализу и информатику је да изради пројектни задатак за развој и успостављање интегралног информационог система на савременим технологијама коришћењем мобилних рачунара за праћење шумских дрвних сортимената.

Свако инвестирање морају да прате:

- адекватне одлуке органа Предузећа,
- сагласности и грађевинске дозволе,
- пројектна рјешења (објекти ниско и високоградње),
- рјешење имовинско-правних односа (објекти ниско и високоградње),
- додјела уговора извођачима радова у складу са Законом о јавним набавкама,
- увођење извођача радова у посао (објекат рада),
- именовање надзорног органа,
- испостављање ситуација за извршени рад (привремене и окончане),
- технички пријем, употребна дозвола,
- колаудациони записници, који уз пратећу документацију чини основ за књижење у основна средства,
- куповина основних средстава у складу са Законом о јавним набавкама.

ЗАКЉУЧЦИ:

- План обезбјеђује континуитет одрживог газдовања шумама у складу са шумско-привредним основама. Планом се предвиђа производња од 2,799 милиона m^3 свеукупне дрвне масе што представља 86 % просјечног годишњег етата за шуме подесне за газдовање по ШПО. Оваквим односом величина могуће и планиране сјече и висине годишњег прираста свеукупне дрвне масе долази до сталног повећања залиха свеукупне дрвне масе.
- Значајна су улагања у шуме и шумски фонд који се не воде у билансној позицији Предузећа, у облику шумскоузгојних радова на подизању, одржавању и њези постојећих шумских култура, те пошумљавању голети и потребним радовима у високим деградираним и изданачким шумама и другим радовима. Повећање шумског фонда који по Закону не чини имовину Предузећа само по основу улагања у шумско-узгојне радове износи 10,5 милиона КМ што је више од оцјене остварења за 2015. годину за 20%. Овоме треба додати потребу и обавезу да Ресорно министарство сва намјенска средства прикупљена по основу накнаде за унапријеђење општекорисних функција шума по члану 91. Закона о шумама, усмјери у намјенске сврхе, што би резултирало потпуним испуњењем обавеза дефинисаним Законом и важећим ШПО.
- Овим планом је обезбјеђен раст имовине Предузећа кроз инвестициона улагања (изградња и реконструкција шумских камионских путева и осталих инфраструктурних објеката, израда ШПО, унапређење информационог система и остала средства неопходна за пословање Предузећа), и то из више извора: амортизације основних средстава, надокнада за коришћење шума и шумског земљишта у својини Републике, надокнада за унапређење општекорисних функција шума, остварене добити и других извора. Планом предвиђена инвестициона улагања за 2016. годину су већа од оцјене остварења инвестиција за 2015. годину за 130 %.
- У 2016. години наставиће се активности на реализацији Динамичког плана за редефинисање организационо економске позиције „Шума РС“, у свим сегментима остваривања планских задатака уз јачање људских и материјалних ресурса као претпоставке задовољавајућих резултата таквих активности. Постигнута је потпуна транспарентност свих пословних активности у Предузећу путем информисања заинтересоване јавности преко интернет сајта што ће имати све већи значај. Планира се продаја трупаца четинара и лишћара путем јавног надметања, као један од начина продаје, у складу са одлукама органа Предузећа.
- Савремени концепт газдовања шумама подразумијева, поред остваривања непосредних привредних користи, и остале значајније функције шума као регулатора влажности и падавина, конзервације земљишта и станишта бројне дивљачи, стабилизације биосфере и општег екосистема, стабилизације и одржавање здраве човјекове и радне средине. Значи, поред продукције дрвета, односно продукције других добара, циљ је и остваривање бројних заштитно-регулаторних и социо-културних функција шума.
- Као израз потребе и намјере остваривања свих функција шума наведених у претходном закључку, Предузеће је у 2006. години покренуло активности на прилагођавању газдовања шумама Међународним стандардима у овој области. До краја 2008. године завршена је сертификација од стране независног акредитационог тијела за издавање FSC сертификата за газдовање шумама, тако да је у фебруару 2009. године добијен FSC сертификат за све државне шуме којима газдује Предузеће.